

florile dalbe

Premiul Internațional
PENTRU CALITATE ȘI EXCELENȚĂ

"STEUA CALITĂȚII"
Categorio AUR

PARIS 2008

International Gold Award
STAR FOR LEADERSHIP IN QUALITY

23 octombrie, 2025
Nr. 31-32 (4537-4538)
Prețul 20 lei
Fondat: martie 1941
Serie nouă: 1990

ISSN 1857-3851

www.floriledalbe.md

săptămânal educativ-cognitiv și literar-artistic pentru copii și adolescenți

Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova

MAXIMA SĂPTĂMÂNII

Invidia între copii e ca o umbră pe un joc de lumină. Se naște din dorul de a avea ce are altul, dar se risipește atunci când fiecare învață să-și descopere propria strălucire.

(Dicton popular chinez)

Acord liric

Invidia frunzei

O frunză mică, verde, subțire
Privea la floarea plină de iubire:
„De ce ea străluce sub raze line,
Iar soarele nu se oprește la mine?”
Floarea i-a spus cu glasul blând:
„Și tu ai rostul tău pe-acest pământ.
Fără frunze, rădăcina moare
Și n-ar mai fi parfum, nici floare.
Nu-ți fie teamă, nu fi invidioasă,
Fiecare are frumusețea sa aleasă.
Iar când trăim cu drag, în armonie,
Se stinge-n suflet orice gelozie”.

(Folclor)

• Și eu meritam un cadou mai mare...

Fotografie-simbol

ORIZONT COGNITIV: De ce? De când? De unde?

DE CE există invidia între copii?

Bună ziua, dragă ORIZONT COGNITIV!
Am observat că și printre noi, copiii, există multă invidie. Fie că un coleg are un telefon mobil mai performant, fie că rochia unei fetițe este mai frumoasă decât a altor eleve, fie că nota „10” a fost dată vecinului de bancă, chipurile, pe nedrept... Pretexte pentru invidie se iscă mereu.

Mă întreb: „DE CE există invidia între copii? Cum am putea să scăpăm de ea?” Te rog să-mi răspunzi. Aștept.

Cristian CROITORU, elev în clasa a VI-a „B”

mun. Chișinău,
Liceul Teoretic „George Meniuc”

Invidia este un sentiment vechi de când lumea, iar voi, copiii, nu sunteți scutiți de el. Cristian Croitoru are perfectă dreptate: ea apare, de obicei, atunci când un copil vede la altul ceva ce își dorește și el: o jucărie mai frumoasă, o haină mai nouă, o notă mai mare sau chiar mai multă atenție din partea părinților și profesorilor. În sufletul curat al copilului se strecoară atunci o umbră: dorința de a avea ce are celălalt și tristețea că el nu posedă acel lucru. Și totuși, să nu ne grăbim cu condamnarea: vom vedea că și din această umbră poate răsări lumină.

Invidia între voi, copiii, nu e altceva decât o dorință neînțeleasă. Când un copil privește spre altul, el vede nu doar ce are acela, ci și ceea ce îi

lipsește lui. E ca și cum ar privi printr-o fereastră și ar descoperi că în curtea vecinului soarele pare mai cald și iarba mai verde.

Dar această emoție, deși amară, ascunde o taină. Ea îi învață pe copii că fiecare dar al vieții e altfel, că fiecare inimă are propria lumină. Din invidie se poate naște tristețe, dar și dorința de a zbura mai sus, de a crește, de a se depăși pe sine.

Deci, invidia între voi, copiii, se naște din comparație. Dacă nu ar exista comparația, fiecare s-ar bucura liniștit de ceea ce are. Dar pentru că toți trăim împreună, inevitabil vedem diferențele. Unii copii nu înțeleg uneori că fiecare are darurile și șansele sale, iar invidia devine o reacție firească, dar nu întotdeauna frumoasă.

Invidia între copii există fiindcă sufletul vostru curat tânjește după frumusețe și iubire. Dar, odată ce înțelegeți că e necesar să vă schimbați privirea de la ceea ce nu aveți la ceea ce puteți avea și fi voi înșivă, umbra dispare și rămâne doar lumina prieteniei și a descoperirii de sine. Adică invidia poate fi și un semn că dorim să fim mai buni. Dacă un copil învață să transforme această emoție în ambiție, el poate ajunge să muncească mai mult, să se străduiască să-și atingă țelurile și să se bucure de reușitele proprii, nu doar de cele ale altora. Invidia îl poate împinge pe colegul tău să învețe mai bine, să alerge mai repede, să cânte mai frumos. Dacă este învățat să-și transforme dorința în putere, el va descoperi că are darurile lui și că frumusețea nu stă în a lua de la altul, ci în a înflori cu ce ți-a fost dat anume ție.

Așadar, invidia între copii există pentru că ei se compară și își doresc ceea ce văd la ceilalți. Dacă este înțeleasă și depășită însă, ea poate deveni un pas spre prietenie, recunoștință și dorința de a progresa. Așa se face că invidia între voi, copiii, există pentru că toți ca unul visați mereu la mai mult. Dar dacă învățați să vă ascultați sufletul, această dorință nu va mai fi o povară, ci o aripă de înălțare spre mai bine.

Ion ANTON

ABONAREA – 2026

STIMAȚI PĂRINȚI
ȘI DIRIGINȚI DE CLASĂ,
nu uitați că zilele acestea
va începe abonarea la
revista „Florile Dalbe”
pentru anul 2026.

„Florile Dalbe” înseamnă:

- Un colind pentru mintea și sufletul elevilor de la clasa a II-a până la clasa a XII-a, dar în special pentru cei din ciclul gimnazial;
- Un supliment considerabil de cunoștințe la manualele școlare.

Nu mai stați pe gânduri!
Adresați-vă la oficiul „Poșta Moldovei” și efectuați abonarea pentru anul 2026!
Elevii din Chișinău pot fi abonați direct la redacție.

Relații la tel.: 022-23-37-78;

022-23-43-28

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru persoane fizice
și juridice:

1 lună – 50 lei

3 luni – 150 lei

6 luni – 300 lei

12 luni – 500 lei

Următorul număr va apărea pe 6 noiembrie a.c.

2025 - Anul Mihai Eminescu

SCHIMBAREA ÎN CUVÂNT SAU ÎN LUCEAFĂR

Schimbă-te în cuvânt ca să nu te roadă viermii.
Nichita Stănescu

Tristețea coboară în suflet blândețea. Ceața desfoaie din marginile nopții dimineată. Amiază vestește prin zenitul ei de aur ce statornicește cadența, măsura de lucru a firii – permanența. Imanența... Cadența... Insistența... Permanența... Nașterea fărădemortii...

Sus... De-acolo se vede prin ele traiectoria zborului atinsă numai o dată de vârf, de încremenirea în albastru a privirii ce se ferește de trecere, dar neputându-se niciodată dezlega total de mitul reînnoirii. Dar vine alt val care te zboară și te răscoală ca pe un bloc de marmoră încercat de tăietorul în ea, de gândul lui înaintemergător – al creației de sine, cu sine și pentru sine.

Sus... De-acolo se vede cum vei cădea și cum vei regreta ce-ai făcut, cum ai făcut și de ce, pentru cine și când.

Sus... De-acolo vine tristețea, de-acolo coboară în suflet blândețea, de-acolo simți cum se desfoaie și ceața din coloanele sprijinind bolta din marginile nopții, de-acolo coboară și dimineata și amiază lucrurilor care prin tine înveșnicește o dorință eternă și immanentă, cum este schimbarea în cuvânt, în echilibru. Atât că dai pe tristețe cuvinte. Iar cuvintele le dai din nou pe tristețe. Parcă poți să mai alegi altceva?

Fapta este și ea un cuvânt. După cum și cuvântul este o faptă divină. Încearcă de le fă parte dreaptă. Făptuiește, schimbă-te în cuvinte, nu schimba cuvinte pe ce-ai să pui pe-un dinte.

Ca să poți ține minte cuvântul izvorând din faptă, făptuiește cuvinte dezinteresat, și atunci nu vei mai fi comestibil, nu te vor mai roade viermii, ci numai îndoiala lor nocturnă care te poate lesne schimba în cuvinte, dacă firește cobori de sus, de-acolo de unde vin cu toatele în toate și întru toate. De jos niciodată, păzea! Așa ceva nu poți urca în stele și nici nu se socoate. Pentru că numai capul acel zburat de sabie știe ce-i sabia. Iar cuvântul e Sabia Spiritului.

Schimbarea în cuvânt este dealtfel o artă a luptei cu moartea, cu viermii ei interminabili. În literatura română poate dintre poeți după Poetul Anonim numai Eminescu înseamnă schimbarea în cuvânt, adică în Luceafăr. Ori altfel spus: nașterea fărădemortii sau geniului eternității.

Tudor PALLADI

APEL LA CARITATE

Învăță curajul și toleranța...

Acum doi ani, am început să activez la Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer, care se află la Institutul Oncologic din Chișinău. Aici se tratează copii de diferite vârste, care trăiesc luni, chiar ani în sir în incinta spitalului. Copiii, cărora în decurs de câteva luni de tratament li se schimbă înfățișarea de și se rupe inima...

La Centrul Educațional se învață după curricula obișnuită, cu teste, teze, examene. Doar că școala este cu totul diferită aici. ELEVII, de la clasa a I-i până la a XII-a, nu-și scot niciodată măștile medicinale, deoarece au imunitatea slabă și pot contracta ușor virusurile din jur. În plus, fiecare poartă cu el, pe rotite, stativul pentru perfuzii, din care i se picură non-stop plasmă. Cu toate acestea, ELEVII noștri niciodată nu refuză să facă orele, și, uimitor, permanent ne mulțumesc pentru lecții. Sunt adevărați luptători, niște copii care au comportamentul și răbdarea de om matur. Ei mă fac zilnic să cresc moral și spiritual și să mă bucur de viață.

Fiecare dintre acești copii are o poveste aparte. Am să vă vorbesc despre Mircea (i-am schimbat numele din motive lesne de înțeles), elev în clasa a VIII-a. Deoarece avea o diagnoză de cancer mai severă, fiindu-i amputat și un picior, făceam lecțiile doar în salon. De fiecare dată când intram la el, îl găseam cu măsuta pe brațe, cu manualul deschis și cu tema pentru acasă pregătită. Era foarte palid, deseori tremura, se bălbaia, probabil, de durerile chinuitoare prin care trecea, dar mereu zămbitor.

De multe ori medicii nu ne permiteau să lucrăm, dar el îmi scria pe viber (comunicăm și online cu elevii noștri) că mă așteaptă și n-i-c-i-o-d-a-t-ă nu a spus că îl doare ceva sau că amânăm lecția. Mircea citea mult, era foarte capabil, cu o inteligență și un rafinament de a vorbi deosebit. În 10 luni, a lecturat peste 12 cărți, studia cu mare nesaț și bucurie, de parcă se grăbea să reușească cât mai multe, să trăiască.

În ultima zi când ne-am văzut, mi-a mulțumit repetat pentru lecție și m-a rugat să vin data viitoare la ora 8.00, că de dimineată, zise el, se lucrează mai productiv. Ne-am despărțit foarte bine dispuși ambii, deoarece reușisem să terminăm modulul. În ziua următoare însă a decedat. Mă întreb, de ce soarta l-a lovit atât de dureros și tragic? Și cazul lui nu este unic...

Dragi elevi, cititori ai „Florilor Dalbe”, am ținut să vă povestesc despre o altă realitate, o altă viață. Vă îndemn să formați echipe de voluntari și să-i cunoașteți pe acești copii (online, desigur). Veți învăța de la ei ce înseamnă iubire și toleranță, milă, ajutor și multe altele. Fiți caritabili și stabiliți o legătură cu ELEVII mei, scrieți-le scrisori, pregătiți-le cu mâinile voastre diferite surprize, cadouri, dăruindu-le curaj ca să reziste și să înfrunte boala. Ajuțați-vă aproapele, prețuiți tot ce aveți!

Ina CEBAN, profesoară de limba și literatura română la Centrul Educațional pentru Copiii Bolnavi de Cancer

mun. Chișinău

ÎNTÂLNIRI

„Bine ați venit la Gălești!”

REVENIREA

Anastasia DICESCU a revenit la baștină, în satul ei natal Gălești, raionul Strășeni, pe care a fost nevoită să-l părăsească, refugiindu-se împreună cu familia peste Prut, în luna iunie a tragicului an 1940. S-a întors târziu, peste 80 de ani după ce inima a încetat să-i bată. A venit la găleștenii ei altfel decât și-ar fi putut imagina - ca protagonistă a romanului-jurnal „Uitasem să vă spun...”. Cartea a fost scrisă de prozatorul Ion Anton în baza jurnalului Anastasiei Dicescu, pe care rudele marei soprane din Basarabia l-au găsit după decesul ei.

Elevii și profesorii de la Gimnaziul „Anastasia Dicescu” și-au întâmpinat oaspeții cu pâine și sare, dornici de a asculta povestea celebrei lor consătence. În această vizită, autorul Ion ANTON, poet, prozator, publicist și redactor șef al săptămânalului „Florile Dalbe”, a fost însoțit de nepoții Anastasiei Dicescu: Manuela DICESCU-POPESCU, care locuiește în România, și dl George SIMINEL, stabilit în Franța, la Paris. Manuela a vorbit cu multă căldură și admirație despre Anastasia, deși nu a cunoscut-o decât din amintirile bunicii Natalia (Nătășica), sora acesteia, apoi citindu-i jurnalul plin de mărturii tulburătoare. Organizând fundația

„Vatra Dicescu”, descendenții familiei și-au propus să creeze la Gălești o Casa-muzeu memorială a familiei Dicescu. În această muncă nobilă un rol important îi revine părintelui bisericii din Gălești, Valentin ROADIDEAL, și dlui Marcel POPESCU, soțul Manuelei Dicescu-Popescu, ambii prezenți la manifestare.

Pentru scriitorul Ion Anton, numele Anastasia Dicescu e mai mult decât un personaj literar. Originar din satul Ghelăuza, același raion, nu a putut rămâne străin de oamenii care au trăit și au făurit lucruri mari pentru prosperarea localității. Istoria dinastiei nobililor Dicescu, viața demnă a boierului Pavel Dicescu,

Manuela Popescu: „Așa arată blazonul familiei”

apropiat străbunicului său (pe linia mamei) Zaharia Donică și bunicului Nichita, a devenit obiectul unui studiu profund, care s-a încununat cu romane-

CONCURS NAȚIONAL:

REGULAMENTUL Concursului național de eseuri „Eminescu în familia mea”

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și Săptămânalul „Florile Dalbe”

organizează Concursul de eseuri pe platforma Padlet „Eminescu în familia mea”, care are ca scop promovarea lecturii, cunoașterea și valorificarea creației lui Mihai Eminescu, identificarea legăturilor personale și familiale cu opera poetului.

Desfășurarea concursului

1. Concursul se va desfășura în perioada octombrie – decembrie 2025.

2. La concurs pot participa elevi din întreaga republică, încadrați în două categorii de vârstă: clasele VII – IX; clasele X – XII.

3. Fiecare elev are dreptul să participe cu o singură lucrare, realizată în mod individual.

4. Participanții vor elabora o postare pe platforma Padlet, ce va conține un eseu original și o fotografie sugestivă, prin care vor ilustra locul pe care numele și opera lui Mihai Eminescu îl ocupă în istoria familiei lor și modul în care valorile culturale transmise prin creația sa sunt cultivate și perpetuate din generație în generație.

5. Inspirația pentru eseu poate porni de la:

- o carte de Eminescu păstrată în biblioteca familiei;
- o poezie preferată de membrii familiei;
- un obiect cu valoare sentimentală sau istorică (volum vechi, caiet de școală, scrisoare, fotografie, obiecte de colecție etc.) care amintește de numele și opera poetului;
- un loc simbolic legat de Eminescu (monument, stradă, bibliotecă, școală sau parc ce îi poartă numele);
- amintiri, tradiții sau activități familiale inspirate de opera și valorile eminesciene;
- orice alt element care ilustrează legătura personală sau familială cu numele și opera poetului.

6. Lucrarea va întruni următoarele cerințe:

- Eseul va fi redactat în limba română, cu respectarea normelor gramaticale și literare;
- Textul va avea între 250 și 600 de cuvinte;
- Fiecare eseu trebuie să aibă un titlu sugestiv, relevant pentru tema abordată;
- Fotografia atașată trebuie să fie autentică și să reflecte legătura cu tema eseului, să fie încărcată în format JPG sau PNG, cu o dimensiune maximă de 25 MB;

DE SUFLET

le-cronică „Foka” și „Marele NANU sau Stejarul genealogic Dicescu” și romanul-jurnal „Uitasem să vă spun...”.

Citind filele răvășitoare din jurnalul Anastasiei, autorul trăiește alături de ea visurile tinereții, fericirea de a-l iubi pe marele compozitor George Enescu, onoarea de a o cunoaște pe Regina Maria, succesul și deziluziile, singurătatea și dorul nestins pentru draga ei Basarabie, de care s-a despărțit pe vecie.

Întrebat de elevi cât de greu este să transpui emoțiile și simțirile reale ale unui personaj într-o carte, scriitorul a răspuns: „Mi-am acordat stilul

oaspeților câte o carte însoțită de îndemnul la lectură și creație. A fost o întâlnire caldă, de suflet și un prilej minunat de a ne cunoaște și a ne cinsti înaintașii. Elevii i-au solicitat autorului autografe, s-au fotografiat împreună cu oaspeții.

Cartea s-a bucurat de o primire la fel de frumoasă și emoționantă la Biblioteca Publică Raională „M. Sadoveanu” din orașul Strășeni. Întrunirea bibliotecarilor, organizată de dna Nadejda PĂDURE, directoarea bibliotecii, a avut drept scop popularizarea în rândul cititorilor de toate vârstele a romanului-jurnal „Uitasem să vă spun...”. Cu regret, perioada

• Nadejda Pădure: „Recomand să citiți cartea”.

figura Anastasiei Dicescu, oferind tuturor participanților câte o carte. La eveniment au fost prezenți Natalia SULĂ,

ACASA

• Protagonistii evenimentului de la Biblioteca Publică Raională „M. Sadoveanu” din Strășeni

la cel al Anastasiei. Respectând originalul, am recurs și la ficțiunea artistică (acolo unde lipseau filele). Am lăsat intactă doar partea a V-a a jurnalului, „Refugiul”.

În cadrul evenimentului, un grup de elevi a prezentat un spectacol literar regizat de Rodica MAGALEAS, profesoară de română, director adjunct pentru educație. Declamatorii au primit în dar din partea

interbelică din Basarabia rămâne în continuare o pagină puțin cunoscută - nu doar generației tinere, ci și părinților și bunicii adolescenților de azi. Iar romanul-jurnal consacrat Anastasiei Dicescu este o ocazie fericită de a ne cunoaște trecutul, adevărul istoric și oamenii care au dat strălucire acestui petec de pământ. Oaspeții din România au rămas impresionați de interesul manifestat pentru

vicepreședinte al Consiliului raional Strășeni, Mihaela CUCERANU, șefa Secției Raionale Cultură, Tineret și Sport. Victoria DONICA, directoarea Școlii de Muzică din Strășeni, a venit la manifestare cu un grup de elevi talentați (violoniști, pianiști, clarinetiști), care au delectat publicul cu un program de muzică clasică.

Text și imagini:

Lica MOVILĂ

PARTICIPĂ ȘI TU!

• Postarea completă (eseu + fotografie) va fi încărcată direct pe platforma Padlet, în spațiul dedicat concursului.

• Asigurați-vă că postarea apare vizibil pe Padlet. Dacă întâmpinați probleme tehnice, contactați organizatorii la adresa de e-mail metodic@bncreanga.md.

• Expediați prin e-mail, la aceeași adresă metodic@bncreanga.md, titlul eseului și următoarele date personale: nume, prenume, localitatea, clasa și școala, număr de telefon și adresă de e-mail.

- Termenul-limită de încărcare a postărilor – 30 noiembrie 2025.

- Lucrările care nu vor corespunde cerințelor expuse mai sus nu vor fi admise la concurs.

Evaluarea lucrărilor, totaluri

1. Juriul, format din reprezentanți ai instituțiilor organizatoare, va evalua lucrările conform următoarelor criterii, notând pe o scală de la 1 (punctaj minim) la 10 (punctaj maxim):

- respectarea temei concursului „Eminescu în familia mea”;
- corectitudinea gramaticală și stilistică a textului;
- originalitatea, expresivitatea și coerența ideilor exprimate în eseu;
- calitatea și relevanța fotografiei atașate, în raport cu tema propusă;
- încadrarea în cerințele tehnice stabilite (dimensiunea textului, formatul imaginii).

2. În baza punctajului obținut, vor fi desemnați câștigătorii la fiecare categorie de vârstă și se vor acorda: **Premiul I (2) – 1000 lei; Premiul II (2) – 800 lei; Premiul III (2) – 600 lei; Premii Speciale (4) – 450 lei; Mențiuni (24) – 350 lei.** Ceilalți participanți vor primi **Diplome de participare**.

- Juriul se abilitază cu dreptul de a modifica numărul premiilor/mențiunilor și valoarea lor, în limita sumei alocate.

3. Câștigătorii concursului vor fi invitați la festivitatea de premiere, care se va desfășura în a doua decadă a lunii decembrie. Informațiile privind data, ora și locul desfășurării evenimentului vor fi comunicate personal prin e-mail sau telefon, precum și pe pagina de Facebook / pagina web a organizatorilor.

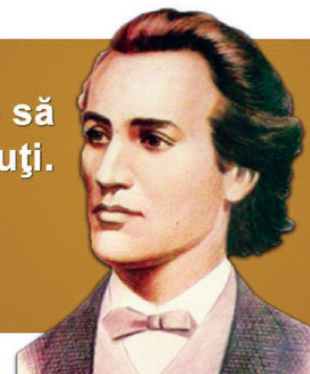
Textul integral al Regulamentului de organizare a Concursului național de eseuri „Eminescu în familia mea” poate fi accesat pe pagina web a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” <https://bncreanga.md/>, la rubrica Servicii – Concursuri.

Pentru informații suplimentare, persoanele interesate pot contacta organizatorii la adresa de e-mail metodic@bncreanga.md, sau la numărul de telefon (022) 009 535 (BNC „Ion Creangă”, Secția Dezvoltare în biblioteconomie și știința informării).

Lumina spiritului

Menirea vieții tale e să
te cauți pe tine însuși.

Mihai Eminescu

MAXIME ȘI CUGETĂRI
de Mihai Eminescu

• Moravurile fără legi pot totul, legea fără moravuri, aproape nimic.

• Nivelul culturii generale a nației nu-l poate ridica nimeni cu umărul, timpul și munca umplu neajunsurile.

• După bucurie nemăsurată vine neapărat întristarea. Bucuria face sângele să fiarbă, și aceasta produce o simțire neplăcută și dureroasă care trebuie să nască întristarea. Cine-i accesibil de patimi puternice, știe că-n mijlocul bucuriei mari se amestecă un fel de rea-dispunere. Același lucru se întâmplă la toate pasiunile vehemente. Leacul: moderația - cine poate.

• Educațiunea e cultura caracterului, cultura e educațiunea minții.

• Basarabia este numele medieval al Țării Românești și vine de la numele dinastiei Țării Românești, a Basarabilor.

Leo BUTNARU

LEO-LOGISME

• Concurs Miss World. Parcă – adevărat, frumoase, – sute de fice ale Irodiadei, în juriu – Irod. Dar nu, nu, Domnule Dostoievski, nu astfel de frumusețe va salva lumea!

• Dorința poate fi chiar propriul său dublet extensiv, frumosul moft de a dori să dorești.

• Obișnuitul sex frumos, dar și sexul prea frumos al florilor. Pur și simplu. Iar de liant între aceste asemănări și gradații de grații – poezia ca forță obligatorie în legea atracției universale.

• E o mare taină cum de, uneori, oamenii reușesc să se inițieze unii pe alții în taine inexistente, de li se pare misterios și frumos, poetic și chiar mitologic.

• Ceea ce se poate spune cel mai frumos despre proză a spus-o poezia, care e atât de generoasă, neînvidioasă și săritoare întru ajutor.

• Deja postmodernizează și flăcăul din folclor căruia, când era să scrie frumos, i-a căzut computerul jos.

• De nu ar fi, poate, prea de tot frumos, sigur că ar fi nespus de generos: Viața dus-întors!

• Ce bogăție în jur! Dar aceasta nu se referă la situația mea socială. Ce frumos e în jur! Aceasta e situarea mea naturală.

(Va urma)

HAI LA TEATRU!

O ZI PLINĂ DE MAGIE LA „GUGUȚĂ”

În anul Mihai Eminescu numele marelui poet este pe buzele tuturor. Picii adorm legănați de „Somnoroase păsărele”, cei mai mărișori îi silabisesc versurile. La lecția de limba română elevii din clasa a III-a „B” de la Gimnaziul „N. Costin” din Chișinău au citit poezia „Ce te legeni...” și au învățat-o pe de rost. De la doamna învățătoare Inga TOFAN copiii au aflat că Mihai Eminescu a scris multe poezii frumoase, poeme și povești. Din creația sa face parte și poemul „Luceafărul”, care a răsunat neobișnuit de frumos în lectura învățătoarei. Recent, învățecuşii au avut bucuria de a viziona piesa cu același nume pe scena Teatrului Municipal de Păpuși „Guguță”. În ziua aceea, copiii au descoperit magia teatrului și au simțit profunzimea versurilor eminesciene. Micii spectatori au fost fermecați de jocul actorilor, de decoruri și de atmosfera de basm care domnea în sală.

După spectacol copiii ne-au împărtășit impresiile lor.

Sorina MIHALAȘ: — Am trăit momente unice, am rămas uimită de felul în care actorii au reușit să transpună poezia în viață.

Valeria MALIC: — Cel mai tare m-a impresionat scena în care a apărut Luceafărul.

Bianca BOLDU: — „Luceafărul” e o poveste frumoasă, dar și tristă. Mi-a plăcut cum era amenajată sala. Luminile, costumele superbe au creat o atmosferă plină de farmec. Iar muzica făcea ca totul să pară un vis.

Ilinca IORDACHE: — Ce frumos a fost redat spațiul cosmic, cu dansul steluțelor și steaua căzătoare...

Delia LUNGU: — Spectacolul a fost extraordinar, am plecat acasă cu emoții de nedescris! Mulțumesc Teatrului „Guguță” pentru această poveste fermecătoare.

Beatrice POPA: — Piesa a fost frumoasă și interesantă, iar despre jocul actorilor... nici nu am cuvinte.

După reprezentație, copiii au dansat și s-au distrat împreună cu actorii și doamna învățătoare, s-au fotografiat lângă standul cu păpuși. A fost o zi perfectă!

INELUȘ

EȘTI ISTET?

Găsește 10 diferențe dintre aceste imagini. Trimite dezlegarea jocului la redacție și participă la concursul isteților.

Glume

O fetiță plângea într-un parc, strigând că a pierdut-o pe mama.

— Cum te cheamă, fetițo? a întrebat-o un polițist.

- Ca pe mama.
- Și cum o cheamă pe mama?
- La fel ca pe mine.
- Dar cum vă cheamă pe amândouă?
- Avem aceleași nume!

— Mămico, de ce seara eu sunt mic și trebuie să mă culc devreme, iar dimineața sunt de acum mare și trebuie să mă scol tot devreme?

- Știi, cred că am să renunț la serviciile bunicii, îi spune Andriuța colegei sale.
- De ce? Ai început să iei note proaste?
- Doamna învățătoare nu-i poate descifra scrisul...

Nedelea BÂRLAD

TOAMNA

Cade frunza de salcâm
Îmbrăcând cărarea,
Berzele s-au dus acum,
Cenușie-i zarea!

În crâng, fluturi nu mai sunt!
Păsări nu mai cântă!
Plutesc neguri pe pământ...
Vântul tot frământă.

Pic cu pic, pe geamuri, lin,
Ploaia se prelinge.
Nu e soare, nici senin,
Cerule parcă plânge.

Povestiri de seama voastră

Aurel SCOBIALĂ

SEAMĂNĂ TOAMNA MĂLAI

După ce au secerat păpușoi și i-au desfășat, au clădit strujenii în glugi și au pus știuleții în sâsâiac, bunelul s-a înțeles cu un căruțaș din mahala să-i are cu caii pământul.

Stănică și Dănuț s-au aflat și aici în treabă – au dus caii de căpăstru, au ținut plugul de coarne.

— Ei, gata, zice Stănică, răsuflând ușurat când a văzut-o și pe asta isprăvită, până la primăvară nu mai avem ce face pe postata noastră.

— Voi poate n-aveți ce face, da' eu am să pun niște usturoi, am să semăn pe la margine niște mătură...

Nepoții au rămas cu gurile căscate: multe au semănat ei astă-primăvară, dar că se seamănă și mătura, încă n-au auzit.

— Iar ne încercă bunelul de minte, zice Stănică.

— Ba nu, o întoarce bunelul. Mătură se cheamă mălaiul, fiindcă din el se fac mături. Iar din mălaiul mărunț se face făină. Da' eu am să semăn și de unul și de altul.

Băieții, însă, habar n-aveau nici ce-i unul, nici ce-i altul.

Bunelul scoase oleacă de sămânță dintr-un săculeț.

— Cândva, demult, le spune el, mălaiul mărunț, adică meiul sau păsatul, – ziceți-i cum vreți, că n-o să greșiți, – era prima plantă pe care o cultivau străbunii noștri.

Băieții tot încercau în dinți boabele de mei, să vadă ce are el așa de bun într-însul.

— Dar de ce să-l semeni acum, lasă-l pe la primăvară, când s-a încălzi, propune Stănică.

— He-he, primăvara, când s-a încălzi, mălaiul meu o să fie de acum mare, zice bunelul. Că dintre toate culturile el se coace în primul rând. Anume mălaiul era singura scăpare a celor săraci, care ieșeau din iarnă cu tăbultocii întorși pe dos. Nu degeaba spune un proverb vechi:

SEAMĂNĂ TOAMNA MĂLAI ȘI AI MĂMĂLIGĂ-N MAI

Ce culturi se mai seamănă toamna? Aflați de la părinții și bunicii voștri. Scrieți-ne dacă participați și voi la muncile câmpului.

IN MEMORIAM Vladimir HOTINEANU - 75**Un destin între bisturiu și condei**

Există oameni care par a fi născuți cu o dublă menire – să vindece trupul și să aline sufletul. Un astfel de om a fost Vladimir Hotineanu, personalitate marcantă a medicinei și culturii din Republica Moldova. Chirurg de vocație și scriitor de inimă, el a trăit cu aceeași pasiune atât în sala de operație, cât și în tăcerea paginii albe.

S-a născut la 1 octombrie 1950 în... Siberia, acolo unde părinții săi, oameni gospodari, plini de demnitate și credință, au fost deportați în 1949. Astfel soarta l-a încercat de timpuriu pe micul Vladimir care și-a petrecut șapte ani ai copilăriei în „Siberiei de gheață”. În acea lume a frigului și a dorului, s-a aprins în el prima flacără a compasiunii – sentiment care avea să-i călăuzească întreaga viață.

După întoarcerea în Moldova, în orașul Telenești, Vladimir Hotineanu a absolvit școala medie și a ales calea medicinei, devenind unul dintre cei mai renumiți chirurghi ai țării. Doctor habilitat, profesor universitar, academician, el a fost un maestru al bisturiului și un formator de generații. În mâinile sale, bisturiul devenea o prelungire a gândului, iar fiecare intervenție chirurgicală – o tainică rugăciune pentru viață. A salvat mii de oameni și a cultivat în discipolii săi respectul pentru viață, adevăr și profesionalism.

Ca deputat și ministru al Sănătății, Vladimir Hotineanu a încercat să aducă lumină într-un sistem care adesea rămâne

consacrat ca scriitor. E vorba de romanul „Cu dor de Basarabia” (Cronica unei familii de basarabeni), editat în anul 2017. Fiind dedicată deportării familiei sale în taigaua siberiană, găsim în această carte mărturii vii ale unui suflet care a știut să vadă în om nu doar pacientul, ci și destinul.

În ultimele sale scrieri, tonul devine mai interiorizat, aproape testamentar. În februarie 2018, când a lansat volumul „Cu dor de Basarabia” la Biblioteca Națională a Moldovei, el mărturisea: „În momentul în care am pus stiloul jos, terminând ultima pagină, am simțit ceva în regiunea gâtului... Am descoperit ganglionii măriți.” A fost clipa în care marele chirurg a înțeles că destinul său intră într-o altă etapă. A luptat cu boala cu aceeași demnitate cu care i-a salvat pe alții.

Vladimir Hotineanu s-a stins din viață în 2019, dar amintirea lui rămâne vie – în cărțile sale, în aulele universitare, în inimile celor pe care i-a operat și i-a învățat să creadă în viață. El a fost un medic care a scris cu bisturiul și un scriitor care a vindecat prin cuvânt. Iar

• Secvență de la lansarea cărții „Cu dor de Basarabia” (din arhivă).

în umbră. „Medicul, în mod special un chirurg, se decide mai greu să se implice în politică, spunea el, dar există momente când simți că trebuie să o faci, pentru binele celor mulți.” În această atitudine se recunoaște forța unui om care a pus interesul public mai presus de sine.

Dar dincolo de halatul alb, Vladimir Hotineanu a purtat și o altă haină – cea a scriitorului. În paginile sale, lumea medicinei se împletește cu cea a artei, a suferinței și a speranței. În plus la cărțile de specialitate, – manuale și monografii despre chirurgie, despre transplantul de ficat, despre medicina naturistă și rolul ei în păstrarea sănătății copilului, cărți în care se întâlnesc expresii umaniste de genul: „Cine iubeste, nu ucide”, „Lacrima și pâinea mea sunt sănătatea pacienților...”, „Viața în alb și negru din spital...”, metafore utilizate de medicul-savant și în multe interviuri acordate jurnaliștilor și scriitorilor, inclusiv subsemnatului, – el a dat literaturii noastre o remarcabilă operă literară care l-a

această dublă flacără – a științei și a artei – îl așază între marii umaniști ai Moldovei contemporane.

Vladimir Hotineanu rămâne o conștiință luminoasă a timpului nostru – un om care a știut să vindece cu bisturiul și să mângâie prin cuvânt. În destinul său se întâlnesc, într-o armonie rară, rigoarea chirurgului și sensibilitatea umană, luciditatea savantului și credința în om a scriitorului. El a demonstrat că viața, oricât de grea, poate fi trăită cu demnitate și dragoste; că suferința nu trebuie doar suportată, ci înțeleasă și transformată în forță; că patria nu este doar un pământ, ci o rană care sângerează și se vindecă prin cultură.

Astăzi, când rostim numele lui Vladimir Hotineanu, rostim, de fapt, un legământ cu omenia. Rostim credința că există personalități care nu mor – pentru că au trăit nu doar pentru ei, ci și pentru ceilalți.

Ion ANTON

**VERSURI NOI
de Emilia PLUGARU****Toamnă...**

*Zile-n șir strănută frunze,
Ce-i cu ea? O fi răcit.
Supărată, toamna asta
Pe-un deluț a adormit.*

*S-a trezit și ce să vadă?
Nicio frunză nu-i în pom.
Bosumflat, un câine latră,
Iar pe drum, zare de om.*

*Ce-s cu pomii ăștia goi?
Cine i-o fi dezbrăcat?
Că a strănutat cu frunze
Doamna pare-se-a uitat.*

*Stă, privește-n jur buimacă,
Au trecut prin ea fiori.
Ce se-ntâmplă, unde-s toate:
Soare, frunze, iarbă, flori?*

*N-a primit răspuns, tăcere,
Doar câțelul zgribulit
A șoptit din cușca lui:
– Iarna poate-o fi venit?*

**Pomule,
nu-ți fie frică**

*Vântul și-a umflat o falcă,
A suflat, a șuierat
Și din pomul plin cu aur
Roi de frunze au zburat.*

*Zburdă frunzele prin aer,
Apoi lin, la rădăcină,
Se aștern ca o saltea,
Într-un strat plin de lumină.*

*Pomule, nu-ți fie frică,
Ești înfipt bine-n pământ
Și doar brațele și pleata
Ți rămân afară-n vânt.*

*Nu te întrista că-ți pică
Frunză toată, iarna vine,
Cu-n covoar pe rădăcină
O sa-ți fie cald și bine.*

Toamna încă nu-i plecată...

*Când în pom nu mai sunt frunze,
Cîripind, o vrăbiuță,
Huța-n sus și huța-n jos,
Se dă-n scrânciob pe-o crenguță.*

*Au venit în stol hulubii
Să se legene pe ramuri,
De-abia-acum pricepe pomul,
Că nu-i singur, are neamuri.*

*Horboțica sa cea albă
Iarna rece își va cerne,
El va sta la sfat cu vrăbii,
Cu hulubi cu ciocu-n pene.*

*Toamna încă nu-i plecată,
S-a-nșirat la rădăcină,
Stă cuminte, doarme dusă
Pe o pernă de rugină...*

**Razele de
soare**

*– Mârrr, zice Azor,
Vă pun o-ntrebare:
Care este gustul
Razelor de soare?*

*– Mac! răspunde Rața,
Soarele-i de foc,
Razele-i fierbinți
Gust nu au deloc!*

*Sare Gainușa:
– Poate sunt amare?
Sau poate că-s acre
Razele de soare?*

*N-am gustat vreodată...
Mie tare-mi place
Bobul cel de grâu,
Vara, când se coace.*

*Soarele e... dulce!
Precis, dragă Rață!
El ne dă mereu
Din a sa dulceață!*

*Dulce-i tot ce-i copt
Pe pământ, sub soare,
N-au, deci, cum să fie
Razele... amare...*

Patrimoniu UNESCO din România

MĂNĂSTIREA HUMOR

Mănăstirea Humor, denumită uneori și Mănăstirea Humorului, este una dintre cele mai cunoscute și vizitate mănăstiri ortodoxe din zona de nord-est a României, parte a ansamblului bisericilor de lemn din Maramureș incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO. Situată în județul Suceava, această mănăstire atrage turiști

datorită frumoaselor fresce exterioare și bogatei sale istorii religioase.

Mănăstirea Humor a fost construită în secolul al XV-lea și a fost un centru important de viață religioasă și culturală în regiune. Cea mai cunoscută caracteristică a mănăstirii sunt frescele exterioare, care prezintă scene biblice și istorice și au o valoare artistică și istorică remarcabilă.

Frescele exterioare ale Mănăstirii Humor sunt celebre pentru culorile vii și pentru modul în care ilustrează povești biblice și evenimente istorice. Aceste fresce au rezistat timpului și sunt considerate printre cele mai bine păstrate exemple de artă medievală din România. Mănăstirea Humor este ușor accesibilă, fiind situată la câțiva kilometri de orașul Gura Humorului. Puteți ajunge la mănăstire cu mașina sau cu transportul public.

Vizita la Mănăstirea Humor este o oportunitate de a descoperi arta și spiritualitatea medievală românească într-un cadru pitoresc. Frescele sale spectaculoase și atmosfera liniștită vă vor oferi o experiență memorabilă și educativă, permițându-vă astfel să vă conectați cu istoria și cultura regiunii.

Sursa: WIKIPEDIA

Concurs: ITINERAR TURISTIC

VĂ INVIT SĂ VIZITAȚI SATUL GĂLEȘTI!

Raionul Strășeni este foarte bogat în monumente de istorie și cultură care merită să fie vizitate de turiști. Numai Mănăstirea Căpriana, bunăoară, este vizitată de mii de pelerini în fiecare an!

Iată că, în timpul apropiat, și în satul meu natal Gălești va apărea un centru atractiv pentru turiști. El va cuprinde trei repere turistice de mare valoare arhitecturală, monumentală și istorică, toate legate de dinastia nobiliară Dicescu: Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”, edificiu de arhitectură și pictură creștină deschis în 1840, ctitorie a neamului Dicescu; monumentul funerar din curtea bisericii, unde au fost înmormântate trei generații ale dinastiei Dicescu; Muzeul găleștenilor „Vatra Dicescu”, o frumoasă Casă Mare din imediata vecinătate a bisericii. Muzeul este în curs de amenajare și va fi o instituție de etnografie, artă populară și istorie, în cadrul căreia, firește, va exista o sală aparte dedicată neamului boieresc Dicescu.

Această viță de boieri au organizat, acum un secol și jumătate, o fabrică de cărămidă, olane și alte articole de ceramică, dar și o secție de producere a unui cașcaval cu denumirea „Brânză domnească”, solicitată în multe țări din Europa. Ei au adus în satul nostru mai multe realizări industriale și tehnice din secolul al XIX-lea. Datorită

Aprilie 2025. În vizită la monumentul funerar din curtea bisericii: Ministrul Culturii Sergiu Prodan, primarul Nicolae Budu, preotul-paroh Valentin Roadedea și Manuela Popescu-Dicescu din București

lor, găleștenii au văzut la noi în sat primul automobil, primul tractor, primul aparat de radio, primul telefon...

În prezent, noi, elevii Gimnaziului „Anastasia Dicescu”, sub îndrumarea profesorilor și a părinților

noștri, adunăm de prin gospodării obiecte vechi, care ar putea servi drept exponate de muzeu.

Deci, dacă poșiti prin părțile noastre, vă invit să vizitați și satul Gălești. Aveți ce vedea!

Anisia MAGALEAS, elevă în clasa a VIII-a la Gimnaziul „Anastasia Dicescu” s. Gălești, r-nul Strășeni

SANCTUARUL MEMORIEI

Ion ANTON

TIGHINA

Vai, cum se luptă secolii aici
Pentru hotarul neclintit al țării!...
„Tighina e cetate din bunici...”,
Își ceartă Petru Rareș grănicerii.

Și Ioan-Vodă cu ai săi voinici
Din citadelă-alungă ienicerii...
Vai, cum se luptă secolii aici
Pentru hotarul neclintit al țării!

Pentru hotar și-onoare de amici
Ce nu cer vamă pentru ajutor,
Nu bărbieresc istoria cu-n brici
De ceea ce nu le convine lor...
Vai, cum se luptă secolii aici!

• Cetatea Tighina

GLOSAR ISTORIC

DICTIONAR explicativ

(Continuare din Nr. 27-28 din 25.09.2025)

F

• **filatelie** – studiul și colecționarea mărcilor poștale și a timbrelor fiscale.

• **filistin**:

– denumire disprețuitoare prin care studenții germani îi desemnau pe comercianți în jurul anului 1700;
– mic-burghez mulțumit de sine și superficial.

• **filozofia istoriei** – concepție filozofică idealistă despre sensul istoriei și despre factorii dezvoltării istorice a omenirii.

• **firfiric** – monedă mică de argint.

• **firman** – ordin emis de sultan pentru provinciile Imperiului Otoman.

• **flagel**

– bici cu care romanii își băteau sclavii;

– calamitate, dezastru.

• **flintă** – pușcă cu țeavă lungă, cu cremene și fitil.

• **floretă** – armă albă, cu lamă în patru muchii, utilizată la antrenamente.

• **florin** – monedă a Sfântului Imperiu Roman, a Imperiului Austriac, iar apoi a Imperiului Austro-Ungar din 1754, până la înlocuirea sa, în 1892, cu Coroana austro-ungară..

P.S. Condițiile concursului au fost publicate în „Florile Dalbe” din 25 septembrie a.c., pag. 6. Vă invităm să participați cât mai activ la acest concurs.

Aniversări

Dumitru APETRI - 85

Scriitorul **Dumitru APETRI**, doctor în filologie, absolvă Universitatea de Stat din Cernăuți, Facultatea de Litere, în 1967. După trei ani de activitate pedagogică și unul de muncă ziaristică, face studii la doctorantura AȘM (1971-1974) și se anagajează plenar în cercetarea literară. În anii care au urmat, a semnat peste 300 de articole, studii și eseuri în diverse probleme literare și culturale, cu preponderență despre traducerea artistică și aspecte ale traductologiei.

Până în prezent, opera sa literară cuprinde opt cărți de istorie și critică literară, o culegere de publicistică și trei volume de beletristică. Concomitent a alcătuit, a redactat și a comentat șapte volume diverse cu tematica literar-culturală și socială, în care e prezent cu compartimente proprii. Trei dintre volumele din prima categorie (*Bucovina: cultură,*

personalități, destine. Timișoara, Editura „Augusta”, 2000; *Cronici literare și culturale. Cărți, personalități, evenimente*. Chișinău, CEP USM, 2015; *Pedagogii – grădinari ai ființelor umane*. Chișinău, Editura „Lumina”, 2021) au fost apreciate cu premii ale Uniunii Scriitorilor din Moldova.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova și din România. Domeniul cercetărilor sale a vizat literele românești din Bucovina și Basarabia, dialogul creației artistice românești cu spațiul est-slav și cu anumite areale culturale europene. În categoria dialogurilor interculturale se înscrie și recenta sa investigație *Marii clasici ai literaturii române. Vocația universalității*. Editura „CEP USM”, 2023.

Un capitol aparte în activitatea distinsului filolog îl constituie interesul constant pentru fenomenul Eminescu. A publicat în reviste de limba română, rusă și ucraineană, peste 40 de studii și articole cu tematică eminesciană, a recenzat 15 cărți ce reflectă viața și activitatea genialului poet român și prezența operei sale în diverse spații culturale. Totodată, a semnat un șir de articole despre distinși eminescologi și cronici privind evenimente eminesciene de anvergură. În 2020, la CEP USM, îi apare volumul *Eminescu sporind a lumii taină* consacrat ope-

rei și personalității neîntrecutului poet român. În anii 2012-2025, a participat cu discursuri la toate cele 14 ediții ale Congresului Mondial al Eminescologilor.

Din categoria a doua, autorul consideră deosebit de valoroase următoarele studii monografice: *Vasile Bogrea. Scrieri alese*. Chișinău, „Știința”, București, Editura Fundației Culturale Române, 1998, Colecția „Moștenire” (în colaborare); *Igor Crețu, maestru al cuvântului*. Chișinău, Profesional Service, 2012.; *Martiriul transnistrean sub jugul totalitar rusesc*. Chișinău, „Balacron”, 2012.

S-au bucurat de aprecieri din partea criticii literare și a colegilor de condei și volumele sale de beletristică. De exemplu, profesoara Olesea Gîrlea, doctor în filologie, îl consideră pe nuvelist „un colecționar subtil de trasee existențiale” (postfață la volumul *Amurguri*. Editura „Quadrat”, 2020, p. 109-111).

Distincții: Medalia „Nicolae Milescu Spătarul” – AȘM; Diplome de Onoare și Merit acordate de AȘM; Ambasada Ucrainei în Republica Moldova; Institutul de Filologie Română „B.P.Hasdeu”; Asociația Cadrelor Didactice de Etnie Română din Regiunea Cernăuți; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării din Chișinău. Cavaler al Ordinului „Gloria Muncii”.

APRECIERI

Dumitru Apetri este un om al dreptei cumpene românești, care îmbină adevărul și fantezia artistică. El răspunde, prin articolele, studiile și cronicile sale, unui comandament simpatetic de a se apropia mereu de poetul care își puneia începuturile sale romantice sub semnul legământului cu „frumoasa Bucovină”.

Acad. Mihai CIMPOI

Cercetător literar de reală valoare, patriot al neamului, om de omenie, mărinimos, onest, prietenos și modest, domnul Dumitru Apetri se bucură de stima celor care îl cunosc îndeaproape.

Vasile PAVEL

Scriitorul e atras mereu de problemele traducerii artistice, de diverse aspecte ale istoriei literare, în special de mișcarea cultural-literară din Bucovina.

Anatol GAVRILOV

Dumitru Apetri este, fără îndoială, un veritabil filolog, căruia îi dorim în continuare noi cărți care să bucure cititorii și participări cât mai frecvente la diverse întruniri culturale și literare și, desigur, prezență activă în aula universitară.

Nina CORCINSCHI

Dumitru Apetri s-a impus în conștiința literară și științifică din spațiul prutonistean, întâi de toate, ca promotor al dialogului intercultural, exeget al relațiilor „operă-traducător”, „operă-cititor”, comparatist și interpret al influențelor literare, interesat și de interacțiunea „autor – operă” sau de raportul „text – context”.

Alexandru BURLACU

Cu o fidelitate demnă de invidiat, Dumitru Apetri publică studii despre arta traducerii și problema receptării literare.

Sergiu PAVLICENCU

Prezență nelipsită în spațiul științific și cultural de mai bine de cinci decenii, Dumitru Apetri s-a impus, în primul rând, ca un cercetător literar de vocație. El are ca obiect permanent de studiu și cercetare atât arealul istoriografic literar basarabean, cât și spațiul bucovinean.

Arcadie SUCEVEANU

Dumitru APETRI

Dilema Doiniței

Cu ochelarii pe vârful nasului, bunica buchisea ilustrata.

- Cine ți-a trimis-o, bunicuțo? o întrebă Doinița.

- Frațioru-tău.

- Dar mie de ce nu mi-a trimis?

- Tu ești încă miticuță, puică. Cu greu legi literele.

- Da mata câți ani ai?

- Mu-u-u-lți, drăguță. Or fi, cum se zice, o grăma-a-dă.

- Chiar câți împlinesc eu în primăvara asta, Mărioară? se adresă nurorii bătrâna. Ia socoate. Când s-o dus taică-meu în pașpi la bătălie, nici nu împlinisem trei...

- Da maică-mea câți ani are, bunicuțo? interveni nepoata.

- Apoi hai și-om socoti. În iunie '41, când s-o început bătălia astalaltă, mamă-ta de-abia de se ținea de laiță. Iar acum, încearcă de socoate, Doinițo, cu bețișoarele tale.

Fetița scoase coșulețul cu bețișoare și începu să numere: unu, doi, trei, patru..., dar mai departe nu-i ajunsese răbdare.

- Știi ce, bunicuțo? Mai bine număr câți ani am eu...

- Numără, mititico!

- Da când m-am născut eu a fost război?

- Nu, puică.

- Nici pe urmă?

- Nici.

- Dar cum să-mi număr eu anii?...

* * *

Seninul cerului și liniștea din jur te îndeamnă să trăiești omeneste și să făurești. Dar, privind realitățile, te frământă totuși un gând. Oare cum am face ca nimeni pe lumea asta să nu-și mai numere anii după cei ai războaielor?

DREPTURILE MELE, CE SĂ FAC CU ELE?

Nr. 8 (187)

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ

în domeniul
Premiul O.N.U.
Drepturilor Omului
2010

DREPTUL LA SĂNĂTATE

ZIUA MONDIALĂ A INIMII

„Inima omului simte lucruri pe care ochii nu le pot vedea și știe ceea ce mintea nu poate înțelege”, spunea Robert Valett. Acest postulat înțelept ne-a servit drept motto, când am consemnat în liceul nostru Ziua Mondială a Inimii, care este sărbătorită în fiecare an, în toată lumea, pe 29 septembrie. Am discutat cu elevii despre bolile cardiovasculare, dar și despre importanța menținerii sănătății în general.

Cu sprijinul Consiliului Elevilor, al profesorului de educație fizică și al diriginților, am desfășurat o serie de activități, le-am prezentat copiilor postere și afișe cu informații despre prevenirea bolilor cardiovasculare, le-am oferit broșuri informaționale etc. Cu mult interes, doritorii și-au pus la încercare abilitățile de „doctor”: le-au măsurat Colesterolul arterială, le-au luat pulsul, sub supravegherea personalului medical.

Astel, elevii au fost încurajați să adopte obiceiuri sănatoase de viață și să transmi-

tă informația acumulată de Ziua Mondială a Inimii atât tinerilor, cât și celor maturi.

Angela PÎSLARAȘ, profesoară de biologie
și chimie la Liceul Teoretic „Orizont”
mun. Bălți

Promotori ai schimbării

Faceți cunoștință: Alexandra CRISTAL, Aurelia SÎRBU și Valeria PALADII sunt autoarele unuia dintre proiectele câștigătoare ale Programului național pentru cetățenie activă și transformare comunitară. Fetele fac parte din echipa de voluntari a Centrului Raional de Tineret Florești și au participat la o tabără de instruire la Academia AnimaTron – Program național de formare pentru cetățenie activă și transformare comunitară.

Timp de patru zile intense și pline de inspirație, tineri din mai multe regiuni ale țării au explorat concepte legate de leadership civic, au învățat cum să se implice activ în viața comunității și cum să devină agenți ai schimbării în localitățile lor.

La final, echipele și-au prezentat ideile la sesiunea

Alexandra CRISTAL, Aurelia SÎRBU și Valeria PALADII

de totalizare, demonstrând cum pot aduce schimbări reale în comunitățile lor prin intermediul activismului civic. În fața unui juriu competent, participanții și-au susținut planurile cu pasiune și încredere. Au revenit

acasă plini de energie, curaj și idei inovatoare, motivați să transforme realitatea în care trăiesc. Să le urăm succese!

Stas CEBOTARI,
Centrul Raional de Tineret
or. Florești

VALORILE CARE NE UNESC

Această oră de istorie a fost una deosebită pentru elevii din clasa a V-a „E” de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Căușeni. În cadrul decadei educative pentru valorile naționale, ei s-au pătruns de respectul față de tradițiile, istoria și cultura neamului. Am redescoperit împreună frumusețea valorilor noastre naționale și importanța lor în formarea de cetățean.

În sufletul fiecăruia s-a consolidat mândria de a fi parte din poporul nostru și responsabilitatea de a păstra viu patrimoniul cultural și spiritual al neamului.

Cine își cunoaște și își respectă valorile are viitor.

Larisa LUCHIANCIUC,
Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”

or. Căușeni

ABC-ul drepturilor tale

Legi care te protejează

În Republica Moldova, drepturile și obligațiile copilului sunt reglementate de **Codul Familiei** și **Legea cu privire la protecția copilului**. Republica Moldova este membru asociat al „Convenției Internaționale privind drepturile copilului”.

Aceste documente vin să protejeze copiii împotriva discriminării sub orice formă, de violență, de neglijență și exploatare fizică.

Apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului sunt asigurate de părinți sau persoanele care îi înlocuiesc, iar în cazurile prevăzute de lege – de procuror, autoritatea tutelară sau de alte organe abilitate.

Părinții sunt reprezentanții legali ai copilului și acționează în numele lui în relația cu toate persoanele fizice și juridice, inclusiv cu autoritățile administrației publice și instanțele judecătorești, fără a avea nevoie de împuterniciri speciale.

În cazul unor conflicte de interes între părinți și copii, autoritatea tutelară este obligată să numească un reprezentant pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale copilului.

În cazul încălcării drepturilor și intereselor sale legitime, copilul poate să se adreseze de sine stătător autorității tutelare, iar de la vârsta de 14 ani – instanței judecătorești.

Cultivă-ți încrederea în sine

CURAJUL de a-ți învinge temerile

Odată, câteva broscuțe au hotărât să se ia la întrecere. Astfel, și-au propus să ajungă în vârful unui turn foarte înalt. S-au adunat spectatori curioși să vadă cursa și să le încurajeze pe broscuțe, deși erau cam sceptici că vreuna dintre ele va reuși să ajungă în vârful turnului.

Prima broscuță a început să urce, iar de jos auzea: „Ce obositor! Nu are cum să reușească!”. Totuși, broscuța a continuat să urce până a ajuns la jumătatea turnului, după care a renunțat. Cea de-a doua broscuță a urcat puțin mai sus decât prima, dar a abandonat și ea cursa. Cea de-a treia broscuță a urcat mai sus decât celelalte două, dar, la puțin timp, a cedat și ea.

În ultimul moment, a mai venit o broscuță vioaie, care a început să urce pe turn până a ajuns la jumătatea acestuia. Spectatorii erau uimiți și continuau să spună că turnul este prea înalt și că broscuța, la sigur, a obosit și nu o să reușească. Însă broscuța a continuat să urce până a ajuns în vârful turnului. Când a coborât, celelalte broscuțe au întrebat-o cu uimire cum de a reușit. Atunci, broscuța le-a făcut semn că nu aude, căci era surdă...

Poate și noi ar trebui să fim uneori „surzi” la spusele celor care încearcă să ne descurajeze. Învăță să-ți urmezi visurile, nu lăsa pe nimeni să te demoralizeze. Învăță să îți asculți intuiția și să ai curajul de a face alegeri, de a-ți învinge temerile. Altfel, toată viața te vei întreba: „Ce ar fi fost dacă aș fi încercat să ajung în vârful turnului?”

AVE TERRA!

Coordonator de pagină: Lica MOVILĂ

Nr. 8 (369)

**Pagină
de cultură
și educație
ecologică**

Calendarul evenimentelor ecologice

PROTEJĂM STRATUL DE OZON

Stratul de ozon este un „scut” invizibil din atmosferă, care ne protejează de razele ultraviolete periculoase ale soarelui. Dacă acest strat se subțiază, razele UV pot provoca arsuri, boli de piele și afecta plantele și animalele. Elevii de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din municipiul Ungheni conștientizează importanța acestui pericol și sunt deschiși pentru orice acțiune ecologică care demonstrează spirit civic și preocupare pentru îngrijirea mediului în care trăim. Iar colaborarea cu specialiștii din domeniu îi ajută să-și coordoneze activitatea.

Cu prilejul Zilei Internaționale pentru Protejarea Stratului de Ozon, membrii cercului „VERDIANA” din li-

ceu, ghidați de doamnele Olesea LUPU și Veronica CRACAN, profesoare de geografie, și Mariana GHEȚU, inspectoare principală în cadrul Inspecției pentru protecția mediului Ungheni, au participat la o întrunire consacrată acestui eveniment. Ei au prezentat comunicări despre importanța ozonului și măsurile ce urmează a fi luate în scopul protejării stratului de OZON. Ce propun tinerii ecologiști?

Evităm folosirea sprayurilor și aparatelor care conțin CFC-uri (gaze care distrug ozonul); sprijinim legi și acorduri internaționale, cum ar fi Protocolul de la Montreal, care interzice substanțele dăunătoare; alegem produse ecologice și reciclăm. Protejând ozonul, protejăm viața pe Pământ!

Cor. „F. D.”

Monumente ale naturii din Republica Moldova

DEFILEUL DURUITOAREA VECHE

Defileul Duruitoare Vechi este un monument al naturii de tip geologic sau paleontologic. Este amplasat în partea de est a satului Duruitoarea Vechi, raionul Râșcani, pe malul stâng al râului Ciuhur, afluent al Prutului, având o suprafață de

40 ha. E considerată una dintre cele mai vechi așezări umane de pe teritoriul țării noastre și din Europa. Peștera de aici a fost locuită de oameni preistorici acum 20.000 de ani. În stâncă cercetătorii au descoperit unelte de piatră, oase și vetre de foc.

Defileul calcaros, stâncile abrupte creează un peisaj uimitor și atrag turiști de pretutindeni. Acolo a fost inaugurat un complex muzeistic. În muzeu vizitatorii pot admira exponate găsite în timpul săpăturilor arheologice.

File din „Cartea Roșie”

LIMBA ȘARPELUI

Specie critic periclitată în Republica Moldova. Preferă locurile umede din vâlcele și păduri de gorunet cu carpen. Se înmulțește prin spori, vegetativ prin stolon. Spongeneza are loc în lunile iulie-septembrie. Plantă mezofilă.

Anterior, a fost înregistrată în preajma satului Ivancea, raionul Orhei, și în pădurea Rosoșeni, raionul Edineț. Sub coronamentul pădurii pe trei porțiuni de teren cu suprafață de aproximativ 6 m², de lângă Ivancea, au fost înregistrate cca 600 de plante; efectivul acestora este în creștere. După tăierea pădurii, planta a dispărut.

Nu crește în condiții create în mod artificial. A fost inclusă în lista speciilor de plante ocrotite pe teritoriul Republicii Moldova.

Concursul: Dragu-mi-i și mult mi-i drag

Desen de Alexandra MARDARI, s. Miclești, r-nul Criuleni

ROADA GLIEI

Dovleacul campion

În toamna acestui an, doi frați gemeni din Anglia, în vârstă de 64 de ani, au participat la un concurs de specialitate, prezentând juriului și spectatorilor un dovleac uriaș. Leguma cântărea 1.279 kg și avea o circumferință de 6 m. Acest record nu ar fi putut fi atins în aer liber, de aceea agricultorii au decis să crească bostănelul într-o seră specială. Semincioara „a băut”, timp de 130

de zile, 500 de litri de apă printr-un sistem special de irigare. Cele două nepoțele au dat și ele o mână de ajutor bunicilor și acum, iată-le, bucurându-se de acest miracol!

Gala Teatrelor de Păpuși

„POVEȘTI CE UNESC GENERAȚII”

Recent, Teatrul Republican de Păpuși „Licurici” din Chișinău a găzduit Gala Internațională a Teatrelor de Păpuși „Licurici-80”, ediția a VI-a, desfășurată sub genericul „Povești ce unesc generații”. Sursa: moldpres.md

Festivalul s-a derulat în mai multe spații culturale din Chișinău – Teatrul „Licurici”, Teatrul Național „Mihai Eminescu” și Teatrul Municipal „Guguță” – și a inclus spectacole inspirate din literatura universală și contemporană, expoziții scenografice, ateliere de creație, conferințe și întâlniri cu scriitori de literatură pentru copii.

„Am siguranța că ediția aniversară a festivalului aduce la Chișinău o adevărată sărbătoare, având în vedere agenda impresionantă: o gală internațională a teatrelor de păpuși, conferințe și dialoguri culturale, expoziții scenografice și de pictură, întâlniri cu scriitori de literatură pentru copii și, desigur, spectacole care ne

vor încanta și ne vor aminti de frumusețea copilăriei. Toate acestea confirmă că „Licurici” rămâne un spațiu viu al imaginației și un ambasad cultural al Republicii Moldova”, a declarat Sergiu Prodan, ministrul Culturii.

Ediția din acest an a fost marcată și de adărea Teatrului „Licurici” la ASSITEJ, organizație internațională care reunește teatru și creatori din întreaga lume dedicată artei pentru copii și tineri, promovând diversitatea culturală și inovația artistică.

Evenimentul a fost organizat cu sprijinul Ministerului Culturii și marchează 80 de ani de la fondarea Teatrului „Licurici”, aducând artiști și companii teatrale din Republica Moldova, România, Bulgaria și Ucraina.

TINERE TALENTE

„IMI PLACE SĂ CÂNT MUZICĂ POPULARĂ”

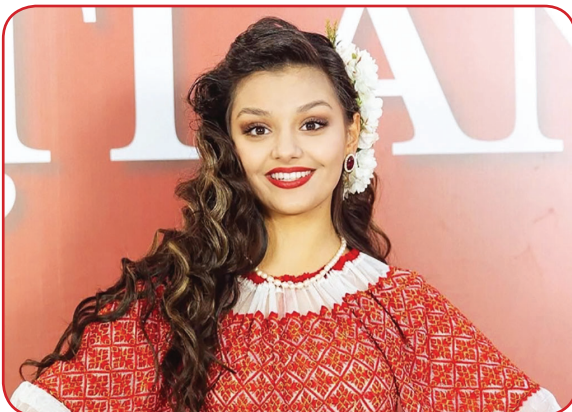
Evelina Burunsus cântă de la o vârstă fragedă și a participat la numeroase concursuri și festivaluri naționale și internaționale. Printre realizările sale se numără Premiul Mare la Festivalul „Grece's Hope” și trofeul de bronz „Firicel de Busuioc”, obținut în 2024 la toate concursurile din România.

Născută în orașul Rezina, Evelina este elevă în clasa a VII-a la Liceul Teoretic „Alexandru cel Bun” și își împletește cu grație studiile cu orele de la școala de muzică din oraș.

Când avea doar 12 ani, a lansat primul său cântec – „Neamul meu”, o declarație de dragoste către rădăcini, urmat curând de piesa „Basmul iernii”, o melodie cu parfum de colind și vis. La 13 ani, a devenit cea mai tânără membră a ansamblului folcloric „Opincuța”, iar vocile capelei corale „Doina” au primit-o cu bucurie, sub îndrumarea dirijorului Ion Scutelnic.

Familia joacă un rol esențial în evoluția ei artistică, mama fiindu-i lumina blândă care o veghează la fiecare pas.

Profesoara sa de canto, Eugenia Cernega, conducător artistic al ansamblului „Opincuța”, este pentru Evelina mai mult decât un mentor – este o sursă constantă de încurajare: „La orele de canto, doamna Cernega îmi spune că sunt de laudă, că un artist trebuie să-și stăpânească emoțiile și că totul va fi bine. Lecțiile de canto sunt preferatele mele, pentru că atunci sunt încrezătoare în forțele mele.”

Evelina simte aproape de suflet și cuvântul scris. Profesoara sa de limba și literatura română o învață să-l prețuiască și să-l transforme în curaj: „Îmi spune să nu renunț niciodată”, mărturisește ea.

Privirea Evelinei este îndreptată spre viitor. Visează la propriul album, la scene mari, la aplauze care să o învaluiască ca o îmbrățișare.

Nu este doar o tânără interpretă. Este o promisiune. O stea care urcă pe cerul folclorului românesc cu pași siguri și cu inima plină de lumină.

Cor. „F. D.”

EXPOZIȚII

CURCUBEUL copilăriei în DESENE

Galeria Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” a găzduit în vacanța de vară mai multe expoziții de pictură, printre care și „Spiritele verii în culori”, prezentată de Art-Studioul „Curcubeu” din Drochia, condus de Ludmila și Victor Tetco.

Deși autorii sunt elevi cu vârste între 9 și 13 ani, lucrările lor denotă o bună stăpânire a armoniei cromatice și o sensibilitate aparte. Taisia RUSU, prin tabloul „Copilărie”, a surprins pacea unei zile senine de vară, cu fetițe și animalele jucăușe, iar Bianca BELOUS, la doar 10 ani, și-a desenat un autoportret plin de simboluri: dragostea pentru pisicuța ei, culorile protectoare ale curcubeului care se reflectă într-o mulțime de flori, notele muzicale și paleta care deschide calea spre exprimare, dar și semne matematice interpretate ca aspirație spre cunoaștere. În tabloul Margaritei TIHAIA (12 ani) – colaj cu petale uscate și acuarelă – conviețuiesc în pace pisici, câini, fluturi și șorice. Cel mai mic autor, Constantin RĂȚOI (9 ani), inspirându-se din creația lui Grigore Vieru, a combinat verdele și auriul în chipul unui viteaz apărător al păcii. Toți acești copii demonstrează prin lucrările lor o preocupare sinceră pentru frumusețe, echilibru și pace.

Recent, la Cahul, elevii au participat la Concursul Republican de Arte Plastice „Viereana” (ediția a VIII-a), de unde s-au întors cu diplome și premii. Studioul reunește 40 de copii de la diverse școli din Drochia, fiecare lucrând într-un stil personal, dar toți sunt încurajați să-și exprime liber fantezia. Profesorii Tetco preferă activitățile în echipe mici, pentru a oferi atenție fiecăruia. Măiestria acestor mici artiști este recunoscută nu doar în țară, ci și peste hotare, prin expoziții în România, Bulgaria și alte țări.

Expoziția din capitală a fost vizitată și de elevii Centrului Educației Estetice „Lăstărel”, ghidați de pictorița Violeta Diordiev și de cadrele didactice Elena Prutean, Maria Bulat, Nelea Maslo și Natalia Panasov, care au rămas profund impresionați de talentul copiilor din Drochia. Astfel, prin pictură, muzică și artă, se cultivă gustul, echilibrul și dăruirea – valori pe care acești elevi le transformă în adevărate daruri de frumusețe pentru cei din jur.

Tamara PERETEATCU

Elena BOLĂNU, București

Peștișorul auriu

Într-o seară de vară, când greierașii târâiau prin iarbă și vântul adia răcoros printre frunzele copacilor, un bătrân rătăcind pe malul unui iaz se gândea cu tristețe că va merge acasă, la bătrânica sa cu mâna goală, fără niciun pește.

Alături, cățelușul Pichi, cu botul pe lăbuțe, fluturându-și neconținut codița, privea luciul apei la fel de trist și deznădăjduit. Pentru o clipă a crezut că vi-sează, dar era real. În fața lui, din luciul apei, un căpșor mic al unui pește, cu reflexe aurii, i-a șoptit:

- De ce ești supărat, cățelușule?
- Dar cine ești? îl întrebă, nedumerit, cățelușul.
- Sunt peștișorul auriu, n-ai aflat cumva de mine?
- Ba da, din povești... Sunt supărat că stăpânul meu cu suflet bun este trist, nu a reușit să prindă nici măcar un pește, să uite de supărările sale.
- Care îi sunt supărările?
- Copiii lui nu l-au mai vizitat de foarte multă vreme, au plecat în lume și au uitat că au părinți cărora le este dor de ei, că sunt neputincioși și o duc greu, picioarele abia îl mai țin, bătrâna lui soție e și ea bolnavă...
- Liniștește-te, îi voi face o bucurie, dacă ai răbdare, îi voi îndeplini trei dorințe. Imediat ce mă voi agăța în cârligul undiței lui; și dispăru sub apă, cât ai zice pește.

Apa făcu bulbuci și bătrânul trase undița strigând de bucurie:

- Nu cred... nu cred... tocmai acum, la plecare... nu se poate... nu văd bine? Ce spui, Pichi? Tu ce vezi?

Până să primească răspunsul, peștișorul auriu îi spuse bătrânului:

- Dacă mă vei slobozi, când vei ajunge acasă, vei descoperii trei bucurii – îți voi îndeplini trei dorințe, pe care le-am descoperit în gândurile tale.

Bătrânul nu știa de fapta credinciosului său prieten.

Era atât de bucuros, că nu știa ce să facă. Se blocase. Ținea undița cât putea de strâns, să nu-și scape norocul, iar peștișorul se zbătea ca-ntr-o plasă, doar și-o aminti ce are de făcut bietul bătrânel, cu el.

De abia când Pichi l-a pișcat cu dinții, puțin... de braț, a realizat că trebuie, degrabă, să elibereze peștișorul și să meargă iute acasă, să-și descopere bucuriile ca urmare a împlinirii celor trei dorințe promise de auriul peștișor. Cu mișcări pripite, cu chipul radiind de bucurie observă că ridurile ce-i brăzdau fața dispăruseră ca prin minune. Eliberă peștișorul și porni spre casă împleticindu-și picioarele de nerăbdare și de neputință. Cu cât se apropia de casă, aflată în preajma iazului, picioarele îi deveneau mai ușoare, și mai ușoare, ca în vremurile de demult, ajutându-l să ajungă și mai repede, dovadă că peștișorul auriu deja îi îndeplinise o dorință. Pietrele și bolovanii nu mai erau obstacole pentru el, le lovea ca pe niște mingi de parcă ar fi jucat fotbal, sportul lui preferat în tinerețile de mult apuse.

Desen de Cristina COVRIG

În căsuța săracăcioasă se auzeau voci cunoscute, râsete de bucurie, era o atmosferă de sărbătoare. Simțea că nu mai apucă să deschidă ușa. Mai, mai, să se împiedice chiar în pragul ușii, noroc că l-a sprijinit cățelul trăgându-l de cracul pantalonului. S-a sprijinit puțin de peretele casei... s-a echilibrat... a tras aer în piept... să poată înainta, să-și găsească forța necesară de-a ajunge în casă, să vadă odată... ce se-ntâmplă? Pichi se-nvârtea ca un titirez la picioarele lui, apoi sărea cu lăbuțele din față la clanță, făcea salturi să ajungă la ea, să o tragă în jos, doar va deschide ușa mai repede. Oricât s-a străduit, nu a reușit. Era prea micuț...

În sfârșit, mâna bătrânului ajunse pe clanță, o apăsă, împinse ușa și el se postă în prag. Mai departe, nu crezu ochilor, ce văzu... O masă îmbelșugată, cum nu fusese vreodată, iar de gâtul lui se aninau, rând pe rând, fiii lui, plecați în lume demult. Obrajii nu cuprindeau toate sărutările primite, îmbrățișările nu mai aveau orânduială, iar bătrânica, cu obrajii brăzdați de lacrimi de bucurie, îl privea cu o imensă fericire din fotoliul prea uzat de trecerea timpului.

Versuri noi de
Silvia URSACHE

ÎNCHINARE DASCĂLILOR

*Cu glasul blând, în slovă necuprins,
Purtați destoinic cupa cu răbdare
Și ochii voștri, meteor nestins,
Aprind în suflet prima întrebare.*

*Prin voi cuvântul prinde sens și zbor,
Iar lumea se deschide-n mii de fețe,
Pornind din casa mică cu pridvor,
Ne îndreptați spre culmi și spre noblețe.*

*Ne creșteți zilnic aripi nevăzute
Și sufletul devine mai bogat,
Iar zilele în bancă petrecute
O scară sunt spre-un mâine luminat.*

*O, dascăli dragi, cu inima curată,
Făuritori voi sunteți de destine,
Prin voi răsare lumea educată,
Căci semănați doar flori, surâs și bine.*

ALCHIMIA ANOTIMPURILOR

*Frunza se mai agață încă
de verdele verii,
iar aerul tremură așteptând
sărutul toamnei
și clipa se scurge încet
ca un ritual tainic.*

*Vara, obosită de-atâta năduf,
se retrage-n umbre
lăsând în urmă mirosul
florilor uscate,
iar toamna lacomă de lumină
o închide în sipetul ei de aur
precum un vrăjitor ce-și
ascunde vraja.*

*Freacățul dorului se strecoară
prin aer,
vântul poartă o chemare
fără cuvinte,
o clipă suspendată în timp,
unde anotimpurile se întâlnesc
ca două oglinzi în care Creatorul
își răsfrânge Veșnicia.*

SUB FRUNZA RUGINITĂ

*Cânta un viorist sub frunza ruginită
Și tremura văzduhul în stropi de chihlimbar.
Mă-oprii cu pasul stins, cu inima rănită
Și-n suflet persista un gust tăios, amar.*

*Cânta cel viorist în scuarul plin de toamnă,
Il ascultam tăcută și umbra-mi tresărea...
O frunză ardea-n roș pe-un ram, precum o rană,
Iar vântul cel hoinar suspinele-mi purta.*

*Tăcut-a vioristul în suflul blând al toamnei,
Iar eu, încremenită, aviam să mă adun
Din galaxii, din stele, din pantofiorul doamnei
Ce-n parc creștea alături de-un clopoțel nebun.*

*Apoi mă-nvălui, sfios, o undă lină,
Ca umbrele ce cad pe fața unui lac –
Din noapte răsărea o tainică lumină
Ce-anihila cu-ncetul perfidul zodiac.*

*Era o lume nouă, lipsită de-întuneric,
Curată și divină, ca slova de-nceput,
Unde iubirea-dorul nu va mai fi himeric,
Ci parte din lumină și nu va fi durut...*

DUHUL DIN STÂNCĂ

*Prin stânci colțuroase cu piscuri în vânt,
Răzbate tăcerea trecutului sfânt,
O umbră veghează, din stana de lut,
Cu gândul la vremuri ce-n hău s-au pierdut...*

*Pe piscuri bătrâne, sub creste atlete,
Voinicul stă falnic, cu vântul în plete...
Prin codrii adânci, prin tăceri ancestrale,
El poartă o lume cuprinsă de jale.*

*E jalea cea grea a poporului-nfrânt,
Când săbii tăioase curmau al lui cânt,
Când sângele dacic curgea pe coline
Și cerul plângea cu lacrimi divine...*

*E fiul Carpaților, un dac ne-nfricat,
Cu trupul de piatră și suflet curat,
Tribut a plătit cu jertfă de sânge,
Ecoul e viu și prin timp se răsfrânge.*

*E viu, ori doar umbra-i ce-n stâncă s-a prins?
Un vis ce răsare din veacuri de plâns?
Privirea lui arde sub bolta cărunță –
Dar nimeni nu știe, trecutul se uită...*

*Să rupem dar vraja ce strâns ne-a închistat,
Să smulgem din stâncă-adevărul curat,
Să fim iarăși daci, nu doar nume ce piere,
Ci-un neam ce renaște prin vis și prin vrere!*

MINUNILE NATURII

CASCADA VICTORIA

Cascada Victoria este una dintre cele mai spectaculoase minuni ale naturii din lume. Ea se află în Africa de Sud, la granița dintre Zimbabwe și Zambia, acolo unde curge marele fluviu Zambezi.

Imagina-ți un râu uriaș care se rostogolește peste o prăpastie adâncă de peste 100 de metri — cam cât o clădire cu 30 de etaje! — și se întinde pe o lățime de aproape 1,7 kilometri. Când apa cade cu putere, se ridică în aer un nor imens de stropi și aburi, care poate fi văzut de la mulți kilometri distanță.

Din această cauză, localnicii au numit cascada „Mosi-oa-Tunya”, ceea ce în limba lor înseamnă „Fumul care tună”. Numele este foarte potrivit, pentru că apa produce un zgomot puternic, asemănător cu tunetul, iar ceața albă care se ridică deasupra cascadei arată ca un fum care plutește în aer.

Cascada Victoria a fost descoperită de exploratorul scoțian David Livingstone în anul 1855. El a fost atât de uimit de

frumusețea locului, încât i-a dat numele Victoria, în cinstea reginei Angliei.

În jurul cascadei se află o rezervație naturală unde trăiesc multe animale sălbatice: elefanți, girafe, zebre, maimuțe, hipopotami și păsări colorate. Deasupra cascadei se formează adesea curcubeie, uneori chiar două în același timp! În sezonul ploios, când fluviul Zambezi are multă apă, spectacolul naturii este și mai impresionant — sunetul apei se aude la kilometri distanță.

Astăzi, Cascada Victoria este una dintre cele mai faimoase atracții turistice din lume. Mii de oameni vin în fiecare an să vadă această minune a naturii și să admire puterea și frumusețea apei. Zona este protejată de UNESCO, pentru ca frumusețea ei să rămână neatinsă și pentru generațiile viitoare.

CURIOS!

DE LA UN REGE VIKING LA BLUETOOTH-ul DE AZI

Știați că simbolul și numele Bluetooth provin din vremea vikingilor? Legătura este cu un rege adevărat din Scandinavia!

În secolul al X-lea, Harald „Bluetooth” Gormsson a fost regele Danemarcei și al unei părți din Norvegia. El este cunoscut pentru că a reușit să unească triburile daneze și să-i convertească la creștinism.

Porecla lui, „Bluetooth” („Dinte Albastru”), i-a fost dată pentru că avea un dinte de culoare gri-albăstrui care îl făcea ușor de recunoscut.

Mult mai târziu, în anul 1998, când cercetătorii lucrau la o nouă tehnologie care permitea dispozitivelor să comunice fără cabluri, au folosit numele „Bluetooth” ca nume de cod temporar. Le-a plăcut atât de mult, încât l-au păstrat. Ast-

fel, „Bluetooth” a devenit numele oficial al tehnologiei wireless pe care o folosim astăzi pentru a conecta telefoane, câști sau boxe.

Simbolul Bluetooth este inspirat din rune nordice vechi — un fel de litere folosite de vikingi. El combină două rune care reprezintă inițialele regelui Harald:

- (H) — Hagall
- (B) — Bjarkan

Numele său complet, în limba daneză, era Harald Blåtand Gormsen. Este amintit și azi prin pietrele Jelling, două pietre runice uriașe pe care sunt scrise faptele sale. Acestea sunt considerate „certificatul de naștere al Danemarcei”, fiind un simbol important al istoriei nordice.

Istoria unor lucruri

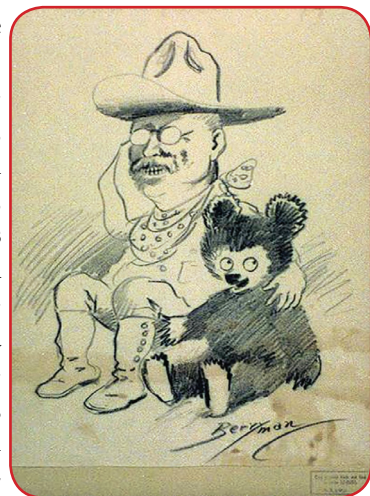
URSULEȚUL DE PLUȘ

Theodore Roosevelt, al 26-lea președinte al Statelor Unite, este cunoscut ca primul președinte care a protejat natura, înființând parcuri și păduri naționale. Numele lui este legat și de apariția ursulețului de pluș, una dintre cele mai iubite jucării din lume.

Totul a început în 1902, când Roosevelt a participat la o vânătoare în Mississippi. Ghidul și ajutoarele sale au prins un urs și l-au legat de un copac, ca președintele să-l poată împușca ușor. Roosevelt a refuzat, spunând că nu este corect să rănești un animal neajutorat.

Presa a aflat despre întâmplare, iar caricaturistul Clifford Berryman a publicat un desen în care Roosevelt refuza să tragă în micul urs. Imaginea a devenit celebră, iar președintele a început să fie alintat „Teddy”, prescurtare de la Theodore.

Inspirați de această poveste, Morris și Rose Michtom, proprietarii unui magazin de jucării din New York, au creat un ursuleț de pluș și i-au cerut președintelui permisiunea să-l numească „Teddy's Bear” — adică „Ursulețul lui Teddy”. Jucăria a avut un mare succes, iar în 1903, soții Michtom au înființat *Ideal Toy Company*, prima companie care a produs ursuleți de pluș.

Imagini: Pinterest

În același an, în Germania, firma *Steiff* a realizat un alt model de ursuleț moale, cu cap și picioare mobile. Ambele modele au devenit rapid populare în toată lumea.

De atunci, ursulețul de pluș a rămas un simbol al prieteniei și al copilăriei, iar povestea lui ne amintește că bunătatea și respectul față de natură pot inspira lucruri minunate.

Problemă de logică

A găsit răspunsul corect la problema din ediția precedentă Cristian ONOFREI (Chișinău). Grăbiți-vă să aflați soluția problemei pe care v-o propunem în numărul acesta. A rămas puțin timp până când vor fi anunțați câștigătorii concursului. Succes!

$$\text{Pentagon} + \text{Pentagon} + \text{Pentagon} = 45$$

$$\text{Banana} + \text{Banana} + \text{Pentagon} = 23$$

$$\text{Banana} + \text{Clock} + \text{Clock} = 10$$

$$\text{Clock} + \text{Banana} + \text{Banana} \times \text{Pentagon} = ?$$

Olga Nawoja TOKARCZUK (29 ianuarie 1962, Sulechów, Voievodatul Lubusz, Polonia) este o psihologă și scriitoare poloneză. În anul 2019 i-a fost decernat Premiul Nobel pentru Literatură pe anul 2018. Este laureată a Premiului Literar Nike (2008). Capodopera sa e considerat romanul „Cărțile lui Iacob”, care descrie viața și epoca lui Iacob Frank, un lider religios din sec. XVIII.

Olga TOKARCZUK

Călătoria oamenilor Cărții

(Fragment)

...Gauche este în această poveste o apariție întâmplătoare. Nimic nu arăta că va lua parte la călătorie. El nu intra în plan. Povestea vieții lui este plină de astfel de întâmplări, dar, întrucât totuși se știe ce este întâmplarea, ne putem disculpa cu conștiința curată în fața abuzului principiului potrivit căruia, dacă se întâmplă ceva, tocmai întâmplarea în sine este cea mai bună justificare. Întâmplarea a început să-și facă loc în viața lui Gauche pentru prima oară atunci când, închizând poarta înainte de lăsarea întunericului, l-a găsit una dintre surorile *clarise*. Era pe atunci un sugar pipernicit, răcit și, cu siguranță, n-ar fi supraviețuit peste noapte. Zăcea fără să se miște, cu ochii larg deschiși. Nu plângea. S-ar fi putut ca glasul să-i fi înghețat pentru totdeauna în seara aceea de decembrie timpuriu sau poate că sugarul nu avea glas deloc.

Maicile au considerat drept semn și blagoslovire să nu poți niciodată să tipi într-o lume în care glasul omenesc este doar glasul celui care strigă în pustiu.

Clarisele au luat copilul mai întâi la ele, dar, când a început să le creeze prea multe dificultăți, l-au dat unei femei dintr-un sat de lângă mănăstire.

Femeia aceea avea copiii ei, la fel de piperniciți și de amărâți. S-a ocupat de băiat cu simțul datoriei, fiindcă nu dorea să contribuie cu mâna ei la opera morții: se născuse pentru a da viață și a ocroti viața.

Femeia din sat se îngrijea, așadar, de micuțul mut. Îl hrănea, îl spăla când se murdărea. Îl învățase să-și facă semnul crucii și să-și dorească dragostea.

Când a murit, maicile l-au găsit pe Gauche ghemuit lângă trupul ei. Când l-au luat cu ele, nu a protestat. Avea pe atunci cinci anișori.

În viața lui Gauche timpul trasa niște cercuri. De la o primăvară la alta, de la înflorirea rozmarinului și culesul florilor de levănțică până la căderea din arbori a castanelor fără cusur. Gauche a înțeles repede esența acestui timp, de aceea nu simțea nevoia să se repeadă înainte, cum făceau ceilalți oameni. Se fixase în timpul său ca într-o carapace protectoare, crescând încet, asimilându-i încet ritmul abia perceput. Lucrurile le deslușea la fel de lent, cu o anumită ezitare, care ar putea fi numită pe drept cuvânt încetineală. Cu toate că își dorea foarte mult, nu învățase niciodată

să vorbească. Deschidea gura și forma cu buzele, în semn de încercare, cuvinte nevăzute și neuzite, pe care le împingea cu limba într-o lume indiferentă la aceste încercări. Vara și primăvara ajuta la munca din grădină și la bucătărie. În apropierea bucătăriei mănăstirii își petrecea și iernile, alcătuiind din castane, pe cuptorul încălzit, figuri de oameni și de animale, pe care le trimitea apoi în călătorii îndepărtate: prin curte, spre grădinița plină de rozmarin, și mai departe, spre maidanul de pe care se arunca în vale gunoiul.

Pe buza lui așeza caravane întregi de câini, oameni și păsări, și privea cum se rostogolesc neputincioase, împinse ușor cu vârful degetului arătător. Pe înserat se întorcea la bucătărie, unde maicile uscau în tăcere plante și pregăteau masa de seară. Avea totdeauna în sân o imensă rezervă de castane.

Maicile înțeleseseră că micul lor ucenic e un copil al Domnului, asemenea confratelui lor ascuns Sfântul de Assisi. Mai bine să înțelegi limba vântului de iarnă și să auzi țipătul durerilor al semințelor ce plesnesc în sol primăvara decât să luneci pe suprafața înțelepciunii literelor. Ele știau că o explicație pentru faptul că băiatul se afla acolo stătea tocmai în împrejurările în care ajunsese la mănăstire. Înțelegeau, de asemenea, că Dumnezeu îl va lua cândva de la ele, căci a lua și a dăruia e treabă dumnezeiască. De aceea nu se atașaseră prea mult de această ființă mută și tăcută.

Dumnezeu l-a luat pe Gauche de la *clarise*, dăruindu-i bărbăție. Atunci maica stareță a considerat că soborul își îndeplinise menirea. De Gauche se poate îngriji de acum însuși bunul Dumnezeu. L-au lăsat, așadar, în grija Domnului, trimițându-l în lume. El primi un surduc în două culori, o șapcă și ceva de-ale gurii pentru drum. La plecare a luat cu el de la mănăstire și un câine galben, care se atașase de el într-atât, încât înțelegea ce-i spun ochii larg deschiși ai băiatului. Ca și Gauche, câinele auzea, dar nu știa să vorbească.

Cum am spus, povestea lui Gauche nu este un fir important pentru istorisirea noastră. Partea cea mai importantă începe din momentul în care, în peregrinarea lui cu câinele, Gauche a ajuns la Paris. Era în vara anului 1685. El nu se îndreptase nicicum într-acolo, ci hoinărise pur și simplu, umblând pe unde îl purtau pașii. În acele vremuri toate drumurile duceau spre acest oraș.

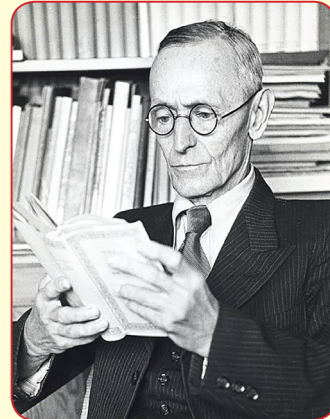
Traducere de Cristina GODUN

Coordonator de pagină: Octombrina ONOFREI

Hermann Karl HESSE, pseudonim: Emil Sinclair (2 iulie 1877, Calw, Baden-Württemberg, Germania – 9 august 1962, Collina d'Oro, Cantonul Ticino, Elveția) scriitor german, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură pe anul 1946. Este faimos pentru romanele sale *Lupul de stepă* (*Der Steppenwolf*, 1927), *Jocul cu mărgelile de sticlă* (*Das Glasperlenspiel*, 1943), *Narcis și Gură de aur* (*Narcis und Goldmund*, 1930) și *Siddhartha*.

Motivația Juriului Nobel: „pentru inspiratele sale scrieri care, crescând în îndrăzneală și putere de pătrundere, exemplifică idealuri umanitare clasice și înalte calități ale stilului”.

Hermann HESSE

LITERE

(fragment)

Noi până o luăm din când în când și scriem semnele pe foi imaculate ce multe spun, le știm cu toți pe rând, e-un joc ce are reguli mai aparte.

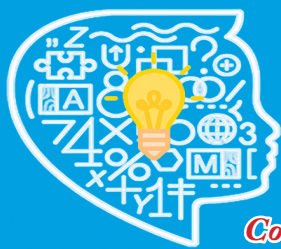
Dar un sălbatic, ori lunatic de-ar veni, și-ar lua foaia cea de rune încrustată și pe ea ochii curioși și-ar aținti, o lume-ar înfrunța, înstrăinată, o sală cu vrăjite semne i-ar apare. În A și B ar vedea om și fiară, cu ochi, cu limbi și membre mișcătoare, când lin, pe îndelete, când fugară trecere pe zăpezi, ca urmele de ciori. Ar alerga, zbură, căznit sau odihnind, văzând creația întreagă, cu fiori, în semnele-mpletite, negre, bântuind, prin ornamente și bastoane, ca plutind, și ar vedea iubiri arzând, dureri zvâcnind. S-ar minuna, cu plâns și răs, cutremurat că după gratii de înscrisuri a intrat întreaga lume, ce-n avântul ei orbesc lui i-ar părea în semne micșorată, stufoasă, fermecată, parcă-n șir pășesc prizonieri asemeni, prinși în roată. Încât dor de viață, moarte sau ovații și chinuri s-ar asemena ca frații...

ULTIMUL JUCĂTOR CU MĂRGELELE DE STICLĂ

În mâini cu jocul lui de perle colorate șade-aplec, în țara cu armate de ciumă și război. Peste ruine cresc iederi și pe ele zumzăie albine. Psalmi în surdină, o sleită pace străbate lumea, senectutea care tace. Bătrânul numără pestrițele mărgelile, ici una albă sau albastră apucând și alegând după mărime dintre ele le potrivește-n cercul lor pe rând. El, mare altădată în jocul cu simboluri, maestrul multor limbi și-al multor arte, cunoscător al lumii, umblat până departe, bărbat vestit, știut chiar și la poluri, de-nvățăcei, colegi, mereu înconjurat, acum e singur și bătrân și obosit. Nici un discipol nu-i mai cere sfat, nici un maestru la dispută nu-l dorește. S-au dus și temple, bibliotecile-au pierit și școlile Kastaliei la fel. El odihnește printre ruine, cu mărgelile în mână. Hieroglife, ce-altădată nesfârșit de multe îi spuneau, azi cioburi colorate, i se rostogolesc acum, neuzit din mâinile bătrâne, în țărână...

Traducere de Dan DĂNILĂ

Wunderkind

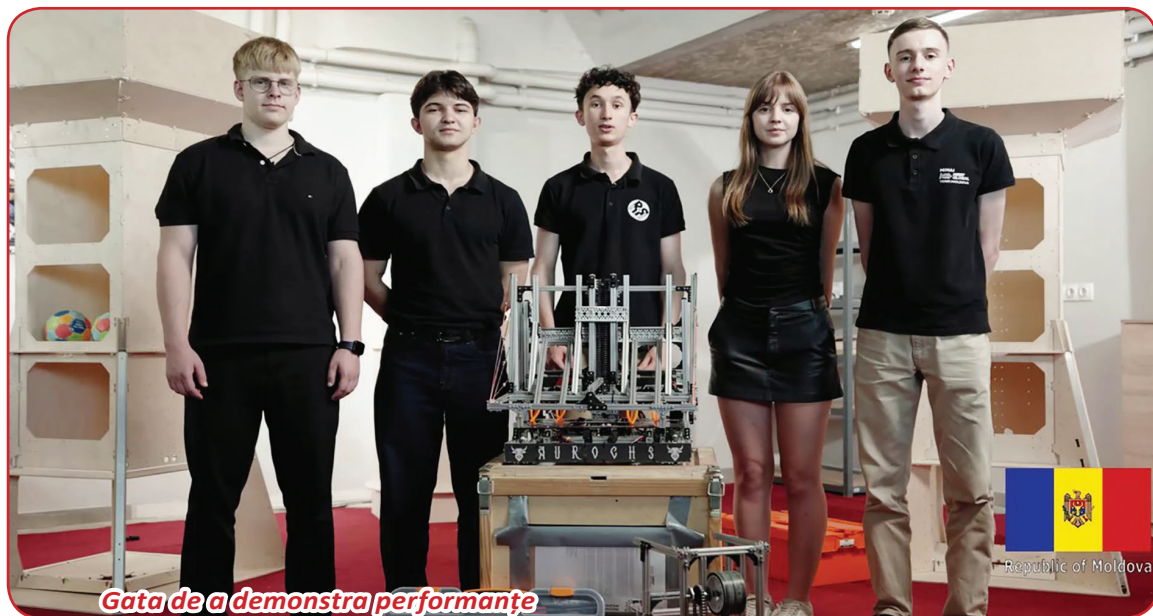
COPII - MINUNE

Coordonator de pagină: Eudochia VERDEȘ Nr. 8 (51)

SOLUȚII INOVATOARE

ROBOTUL care plantează COPACI

Echipa națională de robotică a Republicii Moldova face parte din cele zece finaliste din întreaga lume care vor participa, în perioada 29 octombrie - 1 noiembrie curent, la FIRST Global Challenge 2025 în Panama City.

Gata de a demonstra performanțe

V-ați imaginat vreodată cum poți planta copaci pe o pantă priporoasă? Firește, e destul de complicat și riscant chiar. Membrii echipei naționale de robotică și-au pus scopul de a ușura această muncă. Mai întâi, au participat la campanii de plantare a copacilor în comunitățile lor, s-au consultat cu experți forestieri și au studiat procesele de plantare a puieților. Apoi, aplicându-și abilitățile de inginerie și programare, au reușit să proiecteze un robot de reîmpădurire în formă de păianjen, capabil să planteze copaci pe pante abrupte și degradate, unde metodele tradiționale sunt nesigure sau ineficiente.

Dacă la începutul secolului trecut pădurile acopereau aproape o treime din suprafața Basarabiei, astăzi avem doar 11 procente de pădure - una dintre cele mai scăzute rate din Europa. O consecință directă este eroziunea solului, seceta și pierderea biodiversității. În 2023, printr-un program prezidențial, s-a decis creșterea acoperirii forestiere la 15 procente până în 2032.

Ideea tinerilor a fost susținută la cel mai înalt nivel, ei fiind felicitați de Președinta țării Maia Sandu, care a declarat:

„Sunt mândră de tinerii noștri ingineri care demonstrează încă o dată că Moldova se poate afirma prin idei, creativitate și inovație. Proiectul echipei susține Programul

nostru Național de Împădurire și arată că atunci când combinăm cunoștințele, știința și imaginația, ne putem proteja mediul și putem construi un viitor prosper pentru toți. Numai prin soluții inovatoare putem aborda în mod eficient provocarea împăduririi și putem consolida reziliența țării noastre la schimbările climatice”.

Din echipă fac parte Cristian ANDRIEȘ, Cristian ROMANCIUC, Emilia ȚURCAN, Ion PAVELESCU, Mihai MARANDICI. Sunt elevi de 15-18 ani, uniți prin pasiunea comună pentru robotică și dorința puternică de a folosi tehnologia în viața de zi cu zi. Activitatea lor a început cu câțiva ani în urmă, când au descoperit lumea STEM prin FIRST LEGO League. De atunci, spun tinerii, robotica a devenit mai mult decât un simplu hobby - le-a modelat felul de a gândi, de a rezolva probleme și de a-și organiza munca.

Au mai rămas doar câteva zile până la competiția din 29 octombrie - 1 noiembrie curent. Echipa națională de robotică va prezenta la FIRST Global Challenge 2025 o soluție robotizată menită să susțină Programul Național de Împădurire a Republicii Moldova. Să le urăm succes tinerilor noștri inovatori!

Eudochia VERDEȘ

Copii geniali care au intrat în istorie

Iulia HASDEU

Iulia Hasdeu s-a născut la București, la 14 noiembrie 1869, fiind fiica savantului și scriitorului Bogdan Petriceicu Hasdeu și a Iuliei Faliciu. În cei doar 18 ani cât a trăit, Iulia Hasdeu s-a remarcat ca un fenomen în cultura românească.

La doi ani, cea alintată „Lilica” deja cunoștea literele și învăța limba franceză, la patru ani scria, iar la cinci ani compunea primele poezii. Tot la cinci ani crea nuvele, iar la șapte ani scria povestiri precum „Mihai Vodă Viteazul” sau poeme precum „Domnia lui Țepeș Vodă”.

A pășit pentru prima dată treptele școlii în 1877, în clasa I la Liceul „Sf. Sava”. Iar în vara anului 1881 absolvise deja gimnaziul cu medii de 9 și 10. La vârsta de 11 ani scria o piesă de teatru, tragedie în trei acte numită „Dama de circ”. Pasionată de muzică și cu o voce extraordinară, a terminat Conservatorul, la secția de canto și pian.

La numai 16 ani, în 1886, la o vârstă la care copiii nu termină încă liceul, Iulia Hasdeu a devenit prima româncă înscrisă la Universitatea Sorbona. Aici, a susținut licența în Filosofie la Facultatea de Litere. A frecventat și cursurile de la École des Hautes Études din Paris. „Sănătoasă, puternică, veselă și glumeață”, așa o descrie Ionescu Gion pe Iulia, la vârsta de 17 ani, când uimea mediul universitar de la Sorbona, în lucrarea „Portrete istorice”. Ea a ținut și două conferințe, cu teme „Logica ipotezei” și „A doua carte a lui Herodot”, demonstrând un remarcabil talent oratoric.

Castelul Iulia Hasdeu

Tânăra studia intens, simțea nevoia să acumuleze cât mai multe cunoștințe, lua lecții de pictură și de canto de la profesori celebri ai vremii. Avea o minunată voce de soprană, picta, avea un talent deosebit la limbi străine și era interesată de filosofie. A scris preponderent poezie, dar și piese de teatru, povești și povestiri.

La 29 septembrie 1888, Iulia Hasdeu a murit de tuberculoză, boală incurabilă la acea vreme. Tatăl Iuliei, foarte afectat de moartea ei, a construit, în memoria acesteia, un castel la Câmpina, cunoscut sub numele de Castelul Iulia Hasdeu.

Sursa: descopera.ro

ÎMPĂTIMIȚI DE LECTURĂ

Elevii de la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, ciclul primar, și de la Gimnaziul „Alecă Mare” din satul Slobozia Mare, raionul Cahul, au avut marea bucurie de a se întâlni cu scriitorul Sergiu Afanasie, autorul cărții „TOTO”.

În cadrul Campaniei de promovare a lecturii „Să citim împreună”, ei au citit și au analizat cartea, descoperind aventurile pline de curaj ale simpaticului personaj.

Întâlnirea a fost interactivă și dinamică, deoarece elevii au venit la eveniment pregătiți: i-au adresat autorului întrebări și i-au împărtășit impresiile despre carte.

Întâlnirea a fost interactivă și dinamică, deoarece elevii au venit la eveniment pregătiți: i-au adresat autorului întrebări și i-au împărtășit impresiile despre carte.

Față-n față cu scriitorul

SĂ SCRIM ȘI SĂ VORBIM CORECT!

Rubrică susținută de Gabriela MORARU Nr. 8 (51)

Despre bravadă și bravură

În frumoasa noastră împărăție lingvistică, unele domnițe își cam poartă nasul pe sus. De aceea nici nu sunt prea iubite. Este și cazul domniței **BRAVADĂ** care, de foarte multe ori, se poartă provocator, sfidător. Îi supără pe ceilalți cu a ei cutezanță.

Nu același lucru se poate spune despre domnița **BRAVURĂ**. Ea este stimată și admirată de toată lumea pentru vitejia ei, curajul de a acționa și, uneori, pentru dovezile de eroism.

Iubitori ai LIMBII ROMÂNE, ați înțeles că cele două substantive nu sunt sinonime: „bravadă” înseamnă „provocare”, „sfidare”, „cutezanță”, iar „bravură” are sensul de „vitejie”, „curaj”, „eroism”.

Așa scrie la carte!

Sugestii de lectură

ÎNTRE ADMIRAȚIE ȘI REVELAȚIE...

Iar noi, care ne-am trăit secolele noastre cu toate cele dragi interzise, ne-am deprins cu starea asta de lucruri. Și cu cât ni se lua ceva din mâini, cu atât mai rău eram loviți... peste mâini. Ca să nu îndrăznim să ne întindem spre fructul interzis.

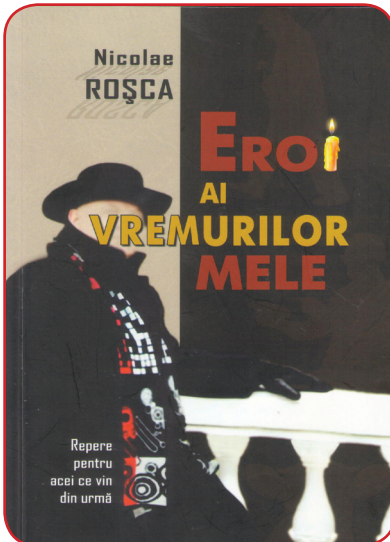
Nicolae ROȘCA

Incomparabile cu tot ce s-a scris, ori s-a spus despre un autor sau altul, pe care i-a cunoscut în timpul vieții fizice Nicolae Roșca, poetul și prozatorul, paginile lucrării memorialistice intitulate à la Lermontov „Eroi ai vremurilor mele” reprezintă, prin profunzimea și frumusețea lor epică și literară, un fenomen inedit pentru literele noastre de azi.

Scrise cu mâna pe inimă și dintr-un imbold interior intraductibil în alte cuvinte, memoriile auctoriale, roșchiene, poartă în ele o lumină rară a trăirilor sale anterioare care pentru noi fac un întreg necunoscut ce trebuie parcurs cu sufletul la gură. Or, densitatea emoțiilor și a sentimentelor metamorfozate pe care ni le oferă paginile lucrării sunt mai mult decât neașteptat de noi și răscolitoare, incititoare cu adevărat. Se vede că poetul și prozatorul din autor au colaborat destul de strâns în cadrul fiecărui portret descris cu o meticulozitate ieșită din comun și cu o exactitate excepțională întru zugrăvirea părții și întregului din care transpare fiecare personaj-erou auctorial care prin firea și dialectica lor fac una cu ideea și imagine ce s-au contopit de la sine în inima și-n conștiința creatorului de la Firava Călărașilor, de la baștina ce l-a ales.

Darul cuvântului care îl remarcă din capul locului este mai mult decât evident. La lectură adesea ești vrăjit simultan din toate părțile ce fac scrisul lui memorabil și fermecător prin firul de lumină scăpător și-n bezna cea mai adâncă a trăirilor neordinare din care răsare biruitor în adevăr ca un erou, ca un neînvins care luptă cu neuitarea în numele adevărului de sine și de lume, de neam și de istorie.

Prin bucata No tangere!, consacrată „Celor care vor să știe”, naratorul pe parcursul a câtorva pagini rememorative, își deschide inima

în fața celorla ce le vor citi credem cu nesaț, precum am făcut și noi, sorbindu-le aerul copilăriei îndepărtate, rămase/apuse în celălalt mileniu.

Evocarea momentelor cu Rujana și Bujorel te reîntorc fără să vrei în spațiul/timpul rural de altădată, când vitele erau ceva pentru viața celor de la țară. Copilul era deprins de mic cu lumea animalelor de care trebuia să aibă grijă, să le pască, să le adape, să le păzească și să se bucure de hrana, de laptele cu care-i răsplătea precum a dat Domnul, Cel de Sus și din noi, din inima noastră.

Drumul de la păscut vacile la carte, la manuale trecea prin inima și prin mintea, prin conștiința copilului. Norocul lui cel mai mare că toate se întâmplau/se produceau chiar în „templul” deschis și solar al Naturii-Mume, unde toate se vedeau ca în palmă.

De neuitat și „Memoria pașilor”, prin care autorul ne întoarce pe mai departe la Credință și la Dumnezeu („Este însă ceva esențial, spune naratorul, care poate fortifica sau anihila această memorie a pașilor noștri. Credința sau necredința în

Divinitate! Atâta timp cât credem, întreaga noastră memorie, continuă autorul, inclusiv cea a pașilor, este vie și funcțională. Când încetăm să mai credem, ne pierdem memoria”). Exemplul cu puii de găină pe care îl aduce prozatorul este mai mult decât elocvent.

Dorul de cântec și de om, de „frate al Pământului” se apropie mult din perspectiva întregului, a neamului, cu alte cuvinte. Scriitorul Andrei Lupan apare în povestirea-evocarea portretistică a memorialistului ca un ortoman, imaginea lui dezvăluind un destin aparte, al locului și al duhului. Narațiunea are un caracter „îndărătnic”, ca și al protagonistului, muiat în legenda propriei vieți și naturi omeneste dintr-o bucată, autohtonă, care zugrăvește indirect modul de a fi al moldoveanului legat de pământ, de duhul casei și al strămoșilor etc. Portretul e mai mult o parabolă, dacă nu un crez, o odă, un imn și o elegie, un cântec îngânat în surdina al statorniciei. Bardul bătrân și cu câră este și el un simbol, o metaforă polemică și imnică, homerică, - doar face parte din scrierile de duminică ale prozatorului și memorialistului care celebrează statornicie și semeția lupaniană, unicitatea lui prin care cântărețul „satului”/statului „uitat” a înălțat la rang de ethos viața și lupta unice ale neamului. Or, Andrei Lupan a fost el însuși o generație, un stâlp de hotar al moldovenilor interrriverani pe care i-a întruhipat din această parte de Țară, un ostaș mai mult decât un „cosaș”, deși provine tot din rândurile celor mulți și de la rădăcini. Nicolae Roșca l-a nîmbat prin dragostea lui de adevăr și de casă, de Pământ și de grai.

Toate, dar absolut toate memoriile, narațiunile portretistice, amintirile sunt tablouri epice și vitale, spectacole vii și impresionate scrise fiecare de-o manieră aparte acopere-

Interpreți preferați

O VOCE A POP-ULUI MOLDOVENESC

Cu energie magnetică și voce care poartă o emoție autentică, Sasha Letty s-a impus treptat ca una dintre cele mai expresive prezențe din muzica pop a Republicii Moldova. Artista îmbină cu naturalețe sonoritățile occidentale cu sensibilitatea est-europeană, creând un stil propriu - vibrant, elegant și profund personal.

Drumul ei muzical a început în cadrul duoului *GlamGirls*, proiect creat de producătorul Serghei Orlov sub egida *StarMaker*. Alături de partenera sa de scenă, Sasha a cucerit publicul prin prospețime și carismă, participând de trei ori la finala națională Eurovision (2013, 2014, 2015). Piesa „Celebrate” a devenit rapid un simbol al optimismului și libertății, reușind să pătrundă în Top 20 cele mai difuzate melodii la posturile de radio din Moldova.

Sasha a absolvit Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău, specialitatea Regie - Teatru și Manifestări Publice, având totodată formare în: regie, actorie, dramaturgie, scenaristică și PR Management.

Chiar și pe durata studiilor, Sasha a rămas fidelă marii sale iubiri - muzica, continuând să concerteze pe scene din toată țara și din străinătate. În paralel, a colaborat cu artiști de renume, printre care formația internațională *SunStroke Project*, alături de care a interpretat în duet piesele „Run Away” și „Superman” - colaborări care au adus un plus de energie și spectaculozitate universului ei artistic.

În ultimii ani, Sasha Letty și-a consolidat imaginea de artistă independentă, cu o viziune matură și autentică. În 2020, a revenit pe scena Eurovision Moldova cu piesa „Summer of Love”, o celebrare a libertății și pasiunii. În 2024, a lansat piesa „DNA”, interpretată în limba engleză în cadrul Selecției Naționale Eurovision Moldova, acompaniată de un videoclip liric promovat pe YouTube. Iar în 2025, s-a lansat în competiție cu melodia „Haute Couture”, o piesă cu rafinament, forță și stil.

Astăzi, Sasha Letty se definește printr-un univers artistic complet: este o femeie puternică și o visătoare care crede în arta trăită cu pasiune. Cu fiecare nouă piesă, ea continuă să construiască o punte între sensibilitate și forță, între scena pop și teatrul emoției, aducând un suflu autentic pe scena muzicală a Moldovei.

Renata CUPCEA

rind, închegând în albiile lor partea nevăzută din fugă a lucrărilor și evenimentelor de neuitat. Ne referim la „Manifestul”, „Necunoscând întunericul, nu vei recunoaște nici lumina” (consacrat „Marelui actor Vitalie Rusu, întru vecinică proslăvire”) care nu poate să nu ne intrige prin faptul de a ne pune pe gânduri.

Meditațiile roșchiene în cazul artiștilor sunt de o simplitate și o noblețe sufletească aparte, ele contribuie la cunoașterea din interior a condiției umane și a artistului, în ultimă instanță.

Povestirile/istorisirile despre Constantin Constantinov („Trecut-au vremurile mari” ale Țării, ale Neamului...), interpretul Chiriței, marele actor comic și satiric, comentat pe fundalul unei berării, până la urmă demolată și ea, vorba

vine. Povestitorul știe ce știe: În aerul teatrului și în aerul Chișinăului a rămas o vorbă: „Stilul (sau maniera) lui Constantinov”. Asta înseamnă autenticitate și perfecțiune. Autorul suprapune „timpurile mari” și de glorie ale actorului „timpurilor de rușine”, de azi.

Deși unele dintre amintirile/scrierile memorialistice ale lui Nicolae Roșca nu au aceeași greutate valorică, totuși, ele cinstesc adevărul cuvântului și cuvântul adevărului întotdeauna fără excepție. Curajul și onestitatea cu care și-a așternut scrierile memorialistice N. Roșca sunt pilduitoare în toate privințele sub aspect artistic, demne de cea mai aleasă prețuire, pentru că sunt inedite. Și de destin, pendulând între admirație și revelație.

Tudor PALLADI

Pictura – emoție și lumină a sufletului

Într-o lume grăbită, când timpul pare că aleargă fără oprire, **Mihaela Budeanu** reușește să îmbine cu naturalețe învățătura cu pasiunea pentru pictură, frecventând cercul „Paleta culorilor” din cadrul Centrului de Creație a Elevilor din orașul Ialoveni, condus de către doamna directoare **Tatiana Rotari**.

La vârsta de 13 ani, eleva din clasa a VIII-a de la Gimnaziul „Grigore Vieru” din localitate se remarcă prin creativitate, sensibilitate și un deosebit simț al responsabilității. Îi plac dansul, sportul și muzica, dar mai ales arta plastică. Îndrumată de subsemnata, profesoară de specialitate, și atrasă de farmecul culorilor, **Mihaela** descoperă zi de zi, un mod aparte de a-și trăi copilăria, transformând ceea ce o impresionează în imagine. Lucrările ei sunt ca niște povești pictate, în care fiecare nuanță oglindește o stare de spirit, fiecare linie aduce un gând nerostit.

Inspirată de natură, de oameni și de propriile trăiri, viitoarea artistă nu redă doar ceea ce vede, ci, mai ales, ceea ce simte cu inima. Fiecare tușă aplicată cu răbdare pe foaia albă sau pe o pânză neînceptută poartă amprenta sufletului ei

sincer, cald și solar. Stilul său, în plină formare, pornește de la privirea atentă a copilului care observă detaliile tăcute ale lumii și din curajul de a le recrea într-un aspect cromatic inedit.

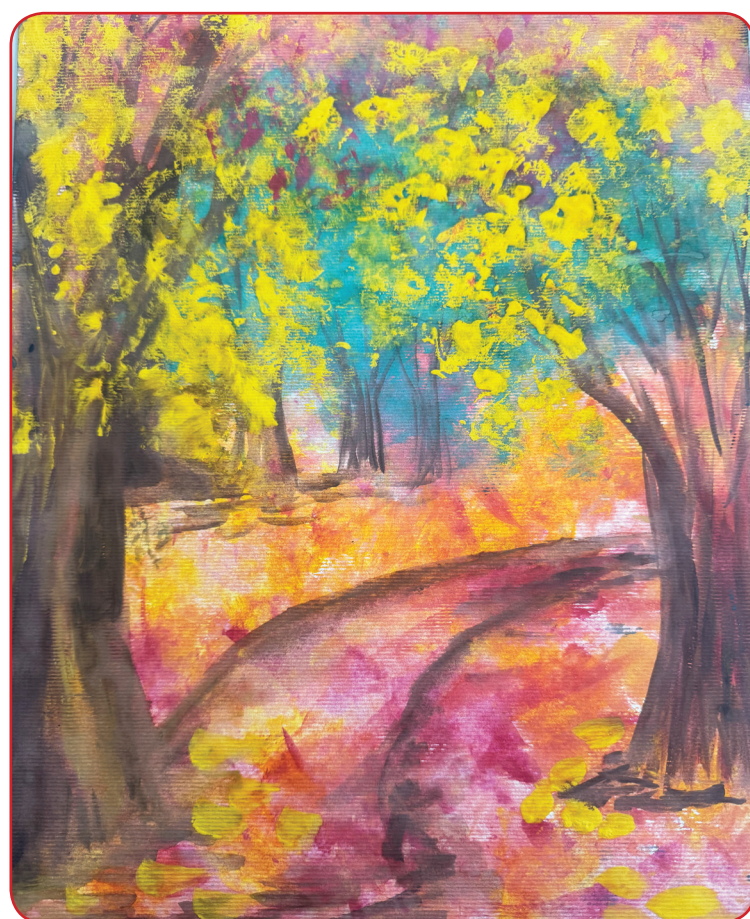
Pânzele elevei noastre **Mihaela Budeanu** nu caută să impresioneze prin artificii, dar să emoționeze prin sinceritate, să exprime zbuluciumul și complexitatea lumii lăuntrice a unui suflet adolescentin.

Recunoașterea publicului confirmă faptul că pictura sa atinge inima celor care știu să vadă și să aprecieze frumosul. Fire activă, **Mihaela** s-a ales cu mai multe diplome de merit și mențiuni, participând la diverse manifestări artistice, precum: Expoziția din cadrul Consiliului Raional Ialoveni „Împreună pentru un pământ mai curat”, concursurile raio-

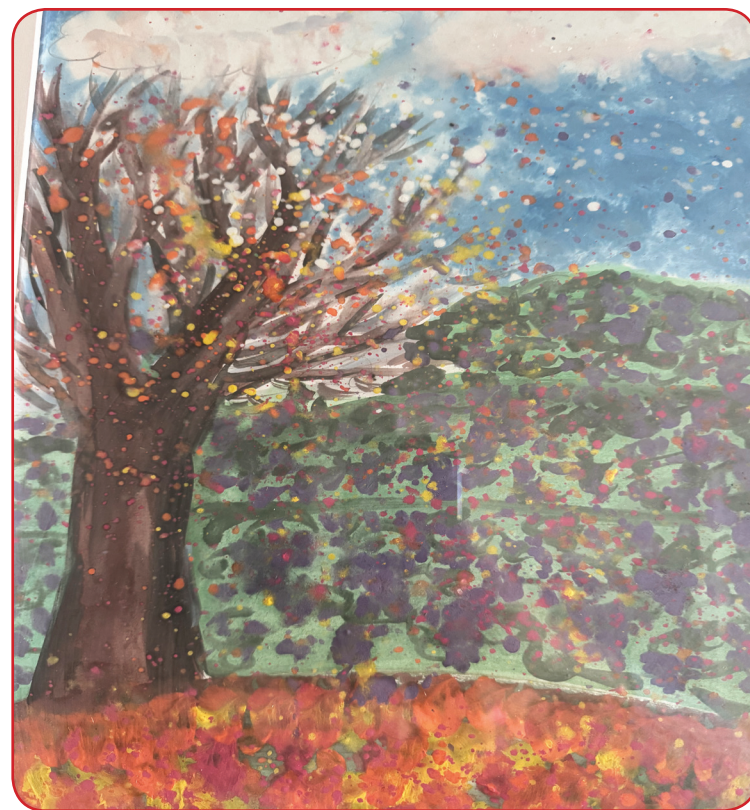
nale cu genericul: „Ferie de iarnă”, „Creangă veșnic verde”, „Obiceiuri și tradiții”, expoziția „Grigore Vieru – om și poet” și Concursul republican „Lumea în viziunea copiilor”, cu prezență fizică la Centrul de Creație a Copiilor „Artico”. Cu ocazia activității „Labirint creativ”, organizate la Casa de Cultură Ialoveni, publicul a putut admira în exclusivitate universul plastic al **Mihalei**. Ulterior, discipola mea a participat cu noi compoziții în cadrul proiectului „Igiena – cheia sănătății”, dar și la Concursul național „Prevenirea situațiilor de risc”. Între timp, unele dintre lucrările sale au traversat granițele, ajungând în județul Argeș (România), la Concursul Internațional cu genericul „Împreună pentru pace”.

Primele încercări artistice ale **Mihalei Budeanu**, departe de a fi simple exerciții de pasiune, sunt o briză artistică ce aduce prospețimea privirii unui suflet tânăr asupra lumii — o formă sinceră și luminoasă de a-și trăi vârsta.

Diana IRIMCA, profesoară la Centrul de Creație a elevilor or. Ialoveni

PĂDUREA DE AUR

DANSUL FRUNZELOR

MARȘUL PĂCII PE GLOB

CALEIDOSCOP RURAL

**DIRECTOR –
REDACTOR-ȘEF
Ion ANTON**

ECHIPA REDACȚIONALĂ: Octombria ONOFREI (secretar general de redacție), Mariana GABURĂ (redactor-coordonator de emisie); Rodica PROCA (contabil-șef); Cristina COVRIG (secretară-tehnoredactor); Eudochia VERDEȘ (cultură; preocupările adolescenților); Lidia UNGUREANU (literatură, artă și educație estetică); Ludmila MOVILĂ, Renata CUPCEA (actualitate școlară și organizații pentru copii).
Tel.: redactor-șef – 022-23-37-78; anticamera – 022-23-43-28; contabila – 022-23-36-77; secțiile: 022-23-41-95; secretariat – 022-22-52-49.

Procesare
computerizată:
„FLORILE
DALBE”

„Florile dalbe” index PM 21238
str. Pușkin, 22, Casa Presei, 2012, or. Chișinău
E-mail: contact@floriledalbe.md

Instituția Publică Publicația Periodică Săptămânalul „Florile Dalbe”
Fondator: Ministerul Culturii al Republicii Moldova.
Reînregistrată la Camera Înregistrării de Stat cu nr. 1003600093431 din 11 august 2008

Tipărit la Tipografia BLITZ POLIGRAF S.R.L.,
Chișinău, str. Vlaicu Părcălab, 45

Com. nr. 3078
Tiraj – 1600 ex.

